

***Les noves tecnologies de la informació i
comunicació (NTIC) com a eines
motivadores dels aprenentatges musicals***

Informe d'investigació

Autor: Antoni Miralpeix Bosch

Assignatura: Metodologia de recerca educativa

Professors: Antonio Latorre i Francesc Martínez

Universitat de Barcelona (Curs 2004-2005)

Departament: Didàctica de l'expressió musical i corporal

“Educació és allò que queda quan s’oblida el que hem après a l’escola”.

Albert Einstein

INDEX

1.--Introducció.	1
2.--Propòsit de l'estudi	2
3.--Marc teòric	3
3.1. Tema	4
3.2. Objectius	4
3.2.1. Justificació elecció del tema	4
3.2.2. Motivació personal.....	4
3.3. Context d'estudi.....	5
3.3.1. Marc social i comunitari	5
3.3.2. Antecedents històrics	5
3.3.3. Descripció del problema	6
3.3.4. Què i perquè vull estudiar-lo.....	7
3.4. Revisió documental	7
3.4.1. Referent a la història de la música	7
3.4.2. Referent a la interacció per a la comprensió.....	8
3.4.3. Què diu la llei?	10
3.4.4. Referent a les noves tecnologies	11
3.4.4.1. Antecedents.....	11
3.4.4.2. Les noves tecnologies a l'educació.....	12
3.4.4.3. Les noves tecnologies a l'educació musical	13
3.4.5. Referent a les metodologies d'aprenentatge	16
3.4.6. Tesis doctorals	17
4. Disseny de la investigació.....	20
4.1. Enfocament metodològic	20
4.2. Mostra, subjectes, cassos	22
4.3. Tècniques de recollida de la informació	22
4.4. Anàlisi de la informació.....	25
4.5. Estratègies de rigor	34
4.6. Síntesis i primeres conclusions	34
4.7. Referències bibliogràfiques	38
5. Annexos	41
5.1. Model del qüestionari	41

5.2. Fonts de documentació complementaria	44
5.3. Glossari	49

LLISTA DE GRÀFICS

Fig. 1. Aproximació al tema d'investigació.....	7
Fig. 2. Incorporació de les TIC a l'escola	12
Fig. 3. Possibilitats de les noves tecnologies per a la classe de música.	14
Fig. 4. Una nova manera d'ensenyar i d'aprendre	16
Fig. 5. Zones d'intersecció entre les NTIC, la música i la didàctica	18
Fig. 6: Dues maneres d'entendre la història de la música.....	23
Fig. 7. Pàgina web d'història de la música a Internet	24
Fig. 8. On han estudiat història de la música i grau de satisfacció	26
Fig. 9. Estils de música estudiats	27
Fig.10. Contextualització	28

1. INTRODUCCIÓ

El món de l'educació i el món artístic, com a la resta d'àmbits de la vida, han trobat un ferm aliat amb la irrupció de les noves tecnologies de la informació i comunicació (NTIC) que poden potenciar-ne el seu desenvolupament. Aquesta revolució tecnològica, si bé ja ha donat peu a nombroses investigacions i afecta ja al dia a dia de les persones del món occidental on s'està implementant, està tant sols a una fase inicial, només veiem la punta del iceberg i resta un llarg camí per a explorar-ne les possibilitats.

Es dona la paradoxa que l'àmbit educatiu (les infraestructures, la formació del professorat, etc.) està quedant endarrerit tecnològicament respecte a d'altres on la societat consumista n'ha facilitat el desenvolupament, com pot ser el món de l'oci o el de la comunicació (jocs, telefonia, etc.). Les generacions actuals d'estudiants han crescut amb les NTIC, formen part del seu entorn vital, cosa que no passa amb els educadors d'una certa edat que necessitem més que mai una formació que, en el cas de la informàtica musical, ha estat en la majoria dels casos autoformació. Aquest formació autodidacta però no s'ha fet de manera sistemàtica ni general i, per tant hi ha una part molt important del professorat que encara no hi ha accedit d'una manera plena. Per posar un exemple, mentre que per alguns l'MP3 pot ser una galàxia llunyana, per a molts és el format d'àudio comprimit amb el qual escolten la música.

2. PROPÓSIT DE L'ESTUDI

La intenció del meu treball serà la d'observar i descriure les possibilitats que ens ofereixen les noves tecnologies fixant-me en algun àmbit de la meva pràctica professional, el món de l'educació musical. Aquest propòsit va orientat cap a la comprensió del fenomen observat, cosa que decanta la meva investigació cap a un model qualitatiu, dins el paradigma interpretatiu i constructivista.

El que partir d'aquí desenvolupo és una primera aproximació amb una petita investigació a l'assignatura "Història de la música i el folklore" portada a terme a la Facultat de Psicologia i Ciències de l'Educació Blanquerna amb els alumnes de 2on. i 3er. curs de magisteri musical durant el segon quadrimestre del curs 2004-2005. No pretén ser res

més que això, una prova pilot amb l'objectiu d'endinsar-me el mes aviat possible en el món de la investigació i conèixer les metodologies, eines i dificultats que comporta el fet d'investigar per, d'aquesta manera, anar perfilant la futura tesi doctoral. Tinc la sort de comptar al meu costat de bons amics i experts dels quals espero que m'ajudin en aquest camí que tot just inicio.

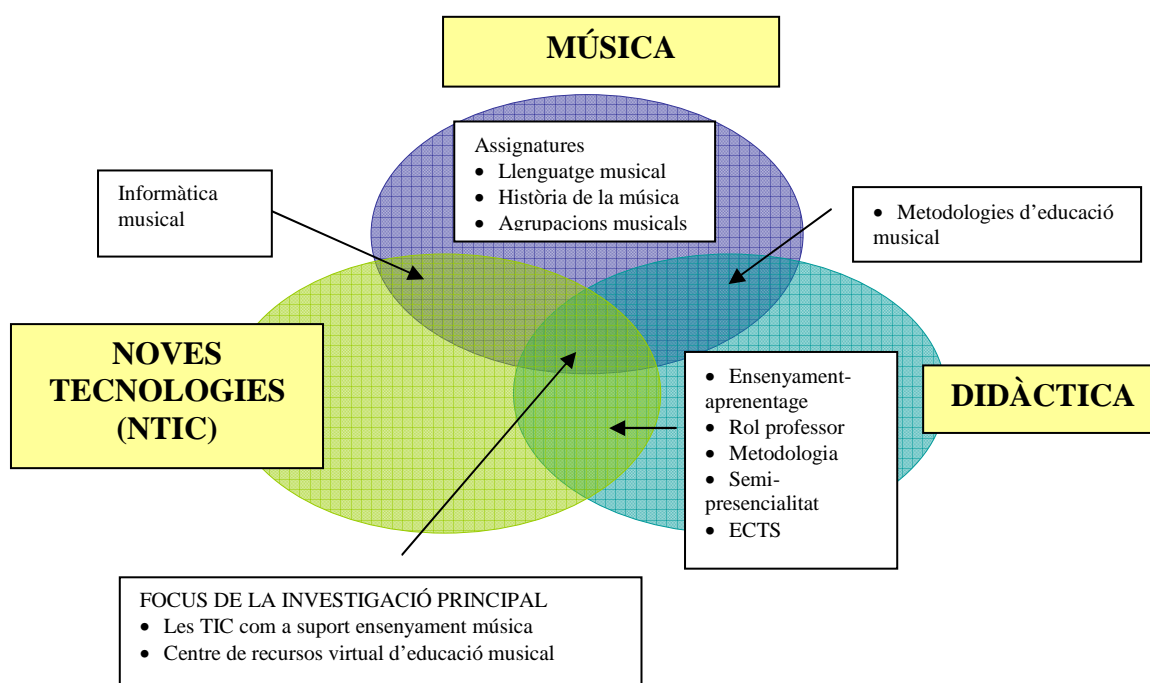
El present treball consta, de manera incipient, d'un marc teòric i un disseny de la investigació, amb proposta d'enfocament metodològic i una investigació pilot esmentada anteriorment, amb un qüestionari, anàlisi de resultats i un esbós provisional del que podrien ser les primeres conclusions, essent conscient que caldrà un treball molt més aprofundit i rigorós.

A l'apartat d'annexos vaig col·locant tot allò que veig que em podrà ser útil en el futur: referències bibliogràfiques relatives a la temàtica, un glossari de termes científics, un rebost de cites i els model de recollida d'informació i el resultats d'aquesta.

3. MARC TEÓRIC

3.1. TEMA: “Les noves tecnologies de la informació i comunicació (NTIC) com a eines motivadores dels aprenentatges musicals”.

El focus d’investigació està situat en un punt d’intersecció de tres grans àrees del coneixement: la música, les noves tecnologies de la informació i la comunicació (NTIC) i la didàctica.

Fig. 1. Aproximació al tema d’investigació.

Hi ha una sèrie de temes situats en el punt d’intersecció entre els grans blocs que poden ser focus d’investigació i que m’interessa observar. Aquests punts d’intersecció generen unes preguntes:

1. És possible interaccionar diferents matèries amb l’ajut de les NTIC?
2. Les NTIC canvien el rol del professor ?
3. Els alumnes s’hi impliquen d’una manera activa?
4. L’aprenentatge a través de les NTIC ha de seguir una metodologia concreta?
5. Aquesta construcció i interacció genera millora?
6. Genera el desenvolupament de propostes didàctiques?

3.2. OBJECTIUS

Aquestes preguntes adaptades a una assignatura concreta per tal d'acotar més el tema, la història de la música, generen tres grans objectius concrets de la investigació inicial:

1. Observar i descriure la interacció entre fets històrics, aspectes socials, l'art i la història de la música a través de les NTIC.
2. Comprendre el canvi en el procés d'ensenyament - aprenentatge que es produeix amb l'ús de les NTIC.
3. Observar i descriure la trajectòria dels estudiants pel que fa a història de la música, quin model de professor d'aquesta matèria han tingut, quina metodologia i recursos han utilitzat.

3.2.1. Justificació de la elecció del tema.

Estic plenament d'acord amb Bernarr Rainbow (1992, 19-32) quan afirma que conèixer l'història ens ajuda a comprendre el passat i a intuir un nou futur. Per això mateix, crec que és una matèria idònia per a explorar el present.

L'elecció del tema ve donada per el fet que han coincidit en el temps diversos factors importants com són:

- el fet d'impartir l'assignatura "Història de la música i el folklore" a Blanquerna durant el segon quadrimestre del curs 2004-2005,
- l'adaptació tecnològica de l'aula de música de Blanquerna convertida en aula multimèdia amb accés a internet des de gener del 2005
- la necessitat d'anar incorporant les assignatures al sistema europeu de transferència de crèdits (ECTS).

3.2.2. Motivació personal

El triangle format per la música, la pedagogia i les noves tecnologies ha anat incidint, de manera progressiva, per aquest ordre cronològic i de manera acumulativa en les meves inquietuds personals. Ha arribat a un punt en la meva pràctica professional en que aquests tres àmbits són indestriables i es complementen com en una simbiosi: a tot arreu on treballa (a secundària, a l'escola de música, a la universitat, a l'orquestra, etc..) faig

educació musical a través de les noves tecnologies. No sabia dir quin del tres móns és més apassionant.

Una altra motivació per haver escollit aquest tema és la voluntat de millora professional donat que el fet d'investigar em farà aprofundir en el coneixement de les àrees implicades, seguint el plantejament de Imbernon a la seva assignatura "La recerca com a eina de formació docent".

3.3. CONTEXT D'ESTUDI

3.3.1. Marc social i comunitari

El marc d'investigació inicial és a nivell universitari, amb l'alumnat de 2on i 3er curs de magisteri musical a l'assignatura "Història de la música i el folklore" a Blanquerna (Universitat Ramon LLull), curs 2004-2005, tot i que aquest marc s'haurà d'ampliar en el futur a altres universitats catalanes per tal d'aixamplar-ne l'abast i els subjectes. Blanquerna és una universitat privada i la majoria d'alumnes són d'un nivell social mig-alt, estudien música en centres especialitzats (escoles de música o conservatoris) i toquen algun instrument musical.

3.3.2. Descripció dels antecedents històrics socioculturals i temporals

La història de la música forma part a l'actualitat i ha format part en el passat dels plans d'estudi obligatori en alguna etapa de la vida escolar. Al BUP (*Bachillerato unificado polivalente*) era una assignatura que es feia a 1er. i, en la majoria dels casos, no va reeixir al ser una assignatura molt teòrica i allunyada dels interessos de l'alumnat. Els Conservatoris es regien pel "Pla 66" on tot l'èmfasi estava posat en l'estudi del solfeig i l'instrument, amb l'objectiu de formar gran intèrprets. La resta d'assignatures eren "complementàries" i infravalorades pels propis alumnes. Desconeixien l'objecte musical que tenien entre mans (García Beltrán, 2002, 32).

La LOGSE (1990), va suposar una autèntica revolució, integrant els estudis de música al sistema general i renovant totalment la filosofia i la manera d'aprendre música en el

sentit que preconitza un aprenentatge constructivista. La història de la música és una matèria obligatòria que forma part del currículum de l'educació general a la LOGSE a secundària i també a l'educació musical específica, segons "Currículum d'ensenyaments musicals de grau mitjà" dels conservatoris, amb un pla d'estudis de 6 anys que permeten una formació integral on la història de la música hi es present al 5è o a 6è curs, segons l'especialitat, amb una dedicació de 2 hores a la setmana al costat de matèries com instrument, cambra, acompanyament, anàlisi-fonaments de composició, etc. En definitiva, "la LOGSE pretén donar a conèixer a l'alumne els mecanismes necessaris per a arribar a conèixer l'obra musical" (García Beltrán, 2002).

Tot i això, el Pla 66 ofería un curs d'història de l'art i un altre d'estètica musical, cosa que afavoria la comprensió de la música i mostrava un punt de reflexió filosòfica que ha desaparegut incomprendiblement del grau mig de la LOGSE.

La història de la música, tant en un pla d'estudis com en l'altre s'ha fet sovint de manera teòrica i sovint al marge de l'experiència musical cosa que ha provocat un rebuig sistemàtic per part de l'alumnat. També a tots dos plans d'estudi els falta un treball seriós de la música "moderna" i altres músiques, d'un gran impacte social i totalment ignorades als conservatoris: actualment no es pot estudiar jazz o música moderna a grau mitjà d'una manera oficial i cal recórrer a escoles de música privades o a l'autoaprenentatge.

La LOGSE podria veure's afectada pel la "*Lei de calidad de la educación*", de l'anterior govern del PP que actualment està en fase de reforma i redacció segons l'avantprojecte de Llei Orgànica d'Educació (LOE, 2005) i el "*Decreto de Humanidades*" de l'actual govern socialista.

El món educatiu està en reformes permanents i ningú no sap cap a on ...

3.3.3. Descripció del problema i dimensions principals

Com a professor d'història de la música a l'ESO es nota la manca d'interès general per l'estudi de la matèria que provoca uns resultats acadèmics desastrosos tal i queda reflectit a l'article "*Nou de cada deu alumnes catalans aproven la selectivitat*" (El Periódico - 05/07/2004) quan diu: "el conseller d'Universitats, Francesc Pedró, i el secretari general del Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC), Josep Castells, han donat aquest matí a conèixer els resultats (...). La nota mitjana resultant de les dues

qualificacions (en base al 60% de la nota mitjana de l'expedient de Batxillerat i al 40% de les PAU) és de 6,51, la nota mitjana que correspon per entrar a la universitat. En suma, el conseller ha qualificat de "positius" els resultats i de "continuïtat" respecte a l'any passat, un símptoma que "el sistema funciona" (...). Per matèries, **la pitjor nota correspon a Història de la Música, amb un 3,54 !!**, la nova assignatura que es va incloure aquest any a les PAU”.

Aquesta mateixa percepció negativa l’he comprovat ja a nivell universitari a Blanquerna a l’avaluació inicial que vaig fer al principi de l’assignatura on la majoria va suspendre tot i tractar-se d’alumnes que pretenen ser especialistes de música i, per tant, se’ls hi suposa una motivació especial superior a la resta...

3.3.4. Què i perquè vull estudiar-ho?

Davant d’aquest panorama, la meva recerca va encaminada a investigar noves maneres d’ensenyar i pretenc observar si les noves tecnologies poden ser una eina útil per a la interacció de coneixements gràcies al seu potencial multimèdia i veure si són capaces de generar una millor comprensió de la història de la música.

3.4. REVISIÓ DOCUMENTAL

Examen dels antecedents teòrics i/o pràctics del problema. Revisió de les investigacions o teories que tinguin relació.

3.4.1. Referents a la història de la música

La música existeix des de que existeix la humanitat i és present a totes les cultures al llarg de tota la història. Els grans filòsofs grecs de l’antiguitat com Pitàgores o Plató valoraven la música com la més profunda de les arts pel seu poder d’afectar als sentiments. De fet, la paraula música ve del grec *musa* que a la mitologia clàssica designava a cada una de les nou deesses que presidien les arts i les ciències (Grout, 1984, 20-21).

La història de la música com a matèria d'estudi es però molt més recent. Segons **Bonastre** (1999, 209), l'aparició de la musicologia com a ciència de la música va aparèixer a la segona meitat del segle XIX. Citant textualment: “ L'interès per les obres i els autors del passat cresqué no solament en termes de referència científica, sinó també de reconversió cultural, i augmentà molt més el panorama de les músiques no coetànies, que havia nascut de la teoria romàntica del geni. Després, aquest criteri fou corregit pel positivisme i pel comparativisme, amb la qual cosa el catàleg d'allò que hem anomenat *museu imaginari* s'anà omplint de noves referències, justificades per l'*auctoritas* de la nova metodologia.”. Al Romanticisme va fer tornar de l'oblit noms com Bach o Palestrina forjant així un interès per l'estudi històric quan fins llavors la música que s'escoltava era bàsicament la del moment.

3.4.2. Referents a la interacció per a la comprensió

Molts autors fan referència a la necessitat de la interacció de matèries per a una comprensió més global. Podem citar al gran metodòleg musical de mitjans del segle XX, **Edgar Willems** (2001, 59) que parlant sobre la intel·ligència musical i descriu que

“como la inteligencia humana en general, conlleva fenómenos de comparación, juicio, asociación, análisis y síntesis, memoria e imaginación creadora. Utiliza la escritura y la lectura musicales (que son medios intelectuales) para fijar y transmitir el pensamiento sonoro.”

La història no és només una relació de fets i personatges importants que cal memoritzar: cal comprendre-la i sense elements de comparació, contextualització, associació, anàlisi, creació, etc. no hi ha comprensió musical. De **Murray Schafer** (1975), autor que ha incidit especialment en la pedagogia musical les darreres dècades del segle XX, en podem extreure moltes idees interessants referents a la història de la música i la manera d'ensenyar-la ens explica la seva visió amb aquestes paraules:

“La història es una materia para adquirir conocimientos, y consiste (tal vez erróneamente) en la transmisión de un conjunto de hechos desde la mente del maestro a la de sus alumnos. Veo la música como una matèria predominantemente expresiva, como el arte, la escritura creativa, o

elaboraciones de todo tipo. Es decir, debería ser esto; aunque , por el gran énfasis puesto en la teoría, en la técnica y en el trabajo de memorización, se vuelve, predominantemente, mera adquisición de conocimientos.” (Schafer, 1974, 22)

Més endavant, descriu la necessitat de mantenir el repertori del passat però també cal ampliar-lo amb músiques d'altres cultures i cal arribar fins al present, sovint s'ignora la música contemporània:

“Toda sociedad tendrá un repertorio de experiencias musicales pasadas que querrá mantener vivo. (...) También sería necesario estudiar la música de otras culturas, para ubicar la nuestra en una perspectiva adecuada. (...) Es un problema de tiempos. Si los logros de una sociedad están todos en tiempo pasado, esa sociedad tiene serios problemas. Es por eso que siempre es necesario mantener vivo el espíritu investigador para el quehacer musical creativo. La educación podría convertirse en novedad y profecía; no necesita limitarse a esclarecer la historia tribal.” .” (Schafer, 1974 , 35).

Hi ha molts altres autors que incideixen amb la idea de la necessitat de comprensió de la història més que de memorització de fets, com per exemple **Francesc Bonastre** (1999, 11) recalca la necessitat de disposar dels elements indispensables per a la comprensió de la història de la música mitjançant l'estudi i anàlisi del fet musical, especialment en la seva dimensió cultural i social. Amb les seves pròpies paraules:

“La relació d'aquesta matèria amb qualsevol de les àrees d'història, història de l'art, literatura, llengua, lingüística i filosofia no solament obrirà l'estudiant a una nova sensibilitat, sinó que enriqueirà la perspectiva esmentada, contemplada ara des d'un paràmetre potser inèdit.”

Del mateix Bonastre (1999, 211) en ressaltó una idea fonamental referida a la pèrdua de context i la pèrdua de funcionalitat de la majoria d'audicions musicals quan diu:

“La banalització del procés significa que es perd la clau veritable per a poder comprendre, en la seva integritat i complexitat, el pes específic de la música, i, per tant el que resulta és una adulteració dels continguts.”

Aquesta incidència en el context i la funcionalitat de la música esdevenen elements claus per a la comprensió.

3.4.3. Què en diu la llei?

Uns dels objectius generals de l'àrea de música Segons el Currículum d'Educació Secundària Obligatoria (1993:40) són:

- “Analitzar el fet musical, tot aplicant-li un raonament lògic i sistemàtic”
- “Valorar la relació existent entre la música i la resta d'àrees del coneixement”
- “Observar l'objecte musical i obtenir i tractar informació referida al seu context, de forma participativa”
- “Fer ús de la tecnologia per enriquir la seva expressió i percepció musicals”

Dels objectius terminals del mateix currículum destaco els següents:

- “Distingir, per mitjà de l'audició, els estils i les estètiques més importants de la història de la música”
- “Situat cronològicament els compositors més representatius dels estils i de les estètiques esmentats”
- “Relacionar l'obra musical amb el compositor que l'ha creada i amb la societat que reflecteix”
- “Utilitzar els recursos que ofereix la tecnologia pel que fa a creació, edició, interpretació i reproducció de música”

Referent a la metodologia d'estudi de la música en el temps i la interconnexió amb altres matèries el currículum esmenta “els plantejaments interdisciplinaris que es poden establir des d'aquest mòdul són ben clars, a causa dels paral·lelismes possibles, i àdhuc necessaris, amb les àrees de ciències socials i educació visual i plàstica per tal de centrar cada estil musical en el seu context social i artístic” (1993,75). Parla també de “la importància d'incidir en la comprensió i reflexió de la música a través de l'audició”. En teoria doncs, segons la LOGSE, els joves d'entre 12 a 15 anys reben una formació obligatòria d'història de la música de caràcter interdisciplinar i basada en la comprensió i reflexió. Aquesta formació lògicament és molt més intensa i aprofundida pels estudiants

de música als Conservatoris, on es cursa grau mitjà en una etapa cronològica similar a la secundària obligatòria.

3.4.4. Referents a les noves tecnologies aplicades a l'ensenyament musical

3.4.4.1. Les noves tecnologies, antecedents.

Per “noves tecnologies” segons Colom (1988, citat a Miranda, 81) s'entén tots aquells mitjans electrònics que creen, emmagatzemen, recuperen i transmeten la informació a grans velocitats i en grans quantitats.

El segle XX s'ha caracteritzat per importants descobriments i innovacions que s'han succeït amb un ritme inèdit en la història de la humanitat: ha estat el segle del psicoanàlisi, dels vols espacials, la radioactivitat, l'ecologia i els desenvolupaments tecnològics i, a les darreres dècades, la informàtica. Els precursors no tenien gaire clar el que s'estava gestant...

“Els ordinadors del futur no pesaran més d'una tona i mitja”

Popular Mechanics, (1949)

“No hi ha ni una sola raó per la qual algú voldria tenir un ordinador a casa seva” Ken Olson, president, fundador de *Digital Equipment Corp.* (1977)

“Però...de què ens serviran??” Enginyer de l'Advanced Computing Systems Division d'IBM (1968) parlant sobre el microxips.

“640 Kb haurien de ser suficient per a qualsevol.” Bill Gates, (1981).

La primera generació d'ordinadors, els UNIVAC i IBM, van sorgir entre 1950-1960, i no va ser fins al 1981 quan IBM comença a vendre el primer ordinador personal (PC), però és la irrupció d'internet, el 1969, i a partir de l'any 1992 quan Tim Berners-Lee desenvolupa el format hipertextual i hipergràfic, HTML, per a publicar documents en la xarxa que permet a qualsevol usuari “navegar” saltant d'un document a un altre, la que marca una fita i el naixement d'una nova manera d'accedir a la informació i comunicar-se en un món globalitzat, les noves tecnologies que, sens dubte, revolucionaran el món educatiu i l'educació musical del segle XXI.

Pel que fa a la informàtica musical hi ha unes dates clau: a finals de la dècada dels 60 es va desenvolupar la gravació digital del so amb el format PCM (*Pulse Code Modulation*)

i, a principis de la dècada dels 80, els fabricants d'instruments musicals electrònics més importants van decidir construir el protocol MIDI (*Musical Instruments Digital Interface*) que representa una autèntica revolució permetent connectar els diferents aparells electrònics entre si, desenvolupar els programes editors de partitures, etc.

3.4.4.2. Les noves tecnologies a l'educació

L'educació es mou tant lentament que l'abisme entre la tecnologia i el procés educatiu es fa cada dia més àmplia:

“Los últimos estudios sobre el uso de la red en la escuela ofrecen datos poco esperanzadores respecto a la apropiación de la tecnología. Los estudiantes se alfabetizan digitalmente en casa de forma mucho más masiva e importante que en la escuela. Y, lo que es más grave, esta formación no es integrada ni utilizada por la escuela. La escuela integra, en el mejor de los casos, la tecnología para hacer lo mismo que hacía: buscar información, realizar ejercicios repetitivos, etc. (Gros 2004).

Per a exemplificar la lentitud dels canvis a les institucions educatives, Papert (1996, citat a Gros 2004) fa la següent comparació:

“Imaginemos que hace un siglo hubiésemos congelado a un cirujano y a un maestro y ahora les volviéramos de nuevo a la vida. El cirujano entraría en la sala de operaciones y no reconocería ni el lugar ni los objetos y se sentiría totalmente incapacitado para actuar. ¿Qué pasaría con el maestro?. Seguramente reconocería el espacio como una clase y todavía encontraría una tiza y una pizarra con la cual empezar a enseñar.”

A Catalunya (i a altres comunitats de l'estat) hi ha hagut iniciatives molt interessants d'incorporació de les TIC a l'ensenyament obligatori com la creació de l'XTEC, (Xarxa telemàtica educativa de Catalunya), i el portal Edu.365, amb nombroses propostes didàctiques, cursos de formació permanent, etc.

Segons el DURSI (Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya) la situació de Catalunya comparada a nivell europeu en l'àmbit de l'ensenyament obligatori és la següent (Febrer 2002):

	Catalunya	Europa
Ràtio alumnes per ordinador	11	9,3
Centres amb accés a Internet	100%	93%
Connexió amb ADSL	85%	19%
Centres amb pàgina web	51,3%	51%

Fig. 2. Incorporació de les TIC a l'escola

Destaca la dada de que l'any 2002 el 100% de les escoles de Catalunya ja disposaven de connexió a Internet. El que no diu l'estudi es que l'equipament informàtic d'ordinadors connectats a Internet fa referència a l'aula d'informàtica i la de secretaria de l'escola, ja que la majoria d'aules no disposen d'aquest equipament, la informàtica no ha arribat a les aules. Aquest estudi tampoc reflecteix una realitat molt més magra si fem referència a la incorporació de les TIC a les escoles de música i conservatoris.

A més, cal tenir present que la tecnologia s'ha incorporat a l'educació sense una reflexió i un estudi seriós de les repercussions educatives dels mitjans. La societat actual té molt poc a veure amb la societat de mitjans del segle XX. Segons D.Tapscott, (1998, citat a Gros 2004) l'alumnat d'avui dia aprèn d'una altra manera, el text no és la font única d'informació donat que han crescut en un entorn multimèdia on hi té molta importància l'element visual i sonor, a més del text. Per tant, un dels problemes que té l'educació actual i la formació que rep el professorat és que no està en consonància amb les necessitats de l'alumnat actual ni amb el tipus de societat que estem vivint. Hi ha molts investigadors que abunden en aquest sentit (citats a Gros, 2004):

“No se trata de transmitir el puro saber, sino una cultura que permita entender nuestra condición y ayudarnos a vivir. El reto de la globalidad es también el reto de la complejidad” Morin (1999).

L'escola actua en un sentit invers al desenvolupament actual de la societat:

“No es el lugar de movilidad del conocimiento, sino el lugar en el que algunos conocimientos son transmitidos y clasificados. El lugar en el que los conocimientos se hacen sedentarios, envejecen y se hacen estáticos” (Simone, 2001,41).

3.4.4.3. Les noves tecnologies a l'educació musical

Segons Quintana (1999, citat a Miranda 2003, 86), les tecnologies multimèdia tenen la següent funció:

“Permeten un aprenentatge més flexible que s’adapta als ritme personals, són instruments interactius que faciliten la comunicació bidireccional, integren diferents mitjans i per tant diferents sistemes simbòlics (verbal, audiovisual, hipertextual, informàtic..., són versàtils, motivadors..., permeten l’aprenentatge distribuït, el treball cooperatiu en xarxa, l’autoaprenentatge...”

És evident que els elements multimèdia i les possibilitats que ens ofereixen les noves tecnologies poden ser molt interessants per a tots els àmbits de l’educació però resulten especialment útils per a l’educació musical: els llibres de text de música actuals “no sonen”. Com a molt, en el millor dels cassos, porten com a annex un CD d’audicions musicals. L’educació musical tradicional ha patit històricament d’un greu error com és el de partir de la teoria i la lectura de partitures enlloc de partir del so. La música no és la partitura, “la música no és solfeig” (Pliego, 1991), la música és so, la música és emoció i vivència sensorial i ha de partir d’aquests elements.

La tecnologia però només és pas el més important, no és una finalitat en si mateixa sinó només un mitjà. La música s’aprèn per “contagi” i, com afirma Miranda (2003):

“les tecnologies multimèdia no poden substituir la vivència de fer música col·lectivament. Qui aprèn música ha de percebre el sentiment i l’expressivitat del llenguatge artístic i ha d’experimentar la plenitud sonora de les diverses veus i harmonies d’una obra musical; ja sigui a través del cant o a través de l’instrument”.

L’aprenentatge bàsic de la música cal fer-lo cantant, tocant, escoltant, amb el cos plenament integrat en aquesta activitat ja sigui amb moviment corporal o dansa o estàticament, però sempre amb la ment oberta al món emotiu de les sensacions que ens transporta la més espiritual de les arts. Aquestes emocions només són possibles a través de les persones, amb el seu llenguatge corporal i la interrelació personal. “*lo relacional, lo comunicativo es primordial para mediar el aprendizaje*”, Orcasitas (1999).

Avantatges de les noves tecnologies aplicades a l’ensenyament musical.

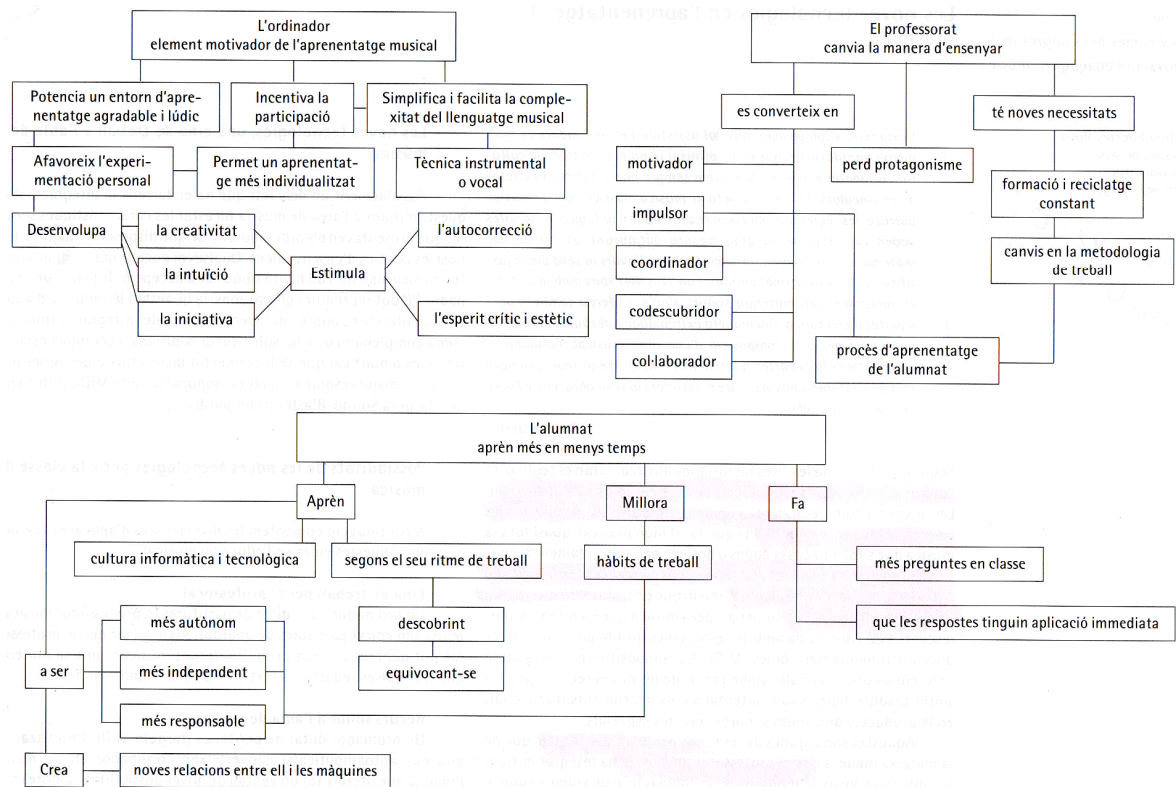
Hi ha algun professor de música disposat a no aprofitar l’oportunitat que ens donen els nous reproductors musicals de poder tenir totes les audicions de tots els cursos de totes

les escoles on treballa en un sol aparell, petit, lleuger, fàcil de administrar i econòmicament assequible?...

Fuertes (1996, 39) afirma que “quasi tota la música que s’escolta passa abans o després per un tractament tècnic. L’ésser humà sempre ha fet ús dels avenços científics i tecnològics en totes les àrees del coneixement. Creiem que en l’educació musical no es pot ignorar aquest fet.” Hi ha un munt d’avantatges de les noves tecnologies aplicades a l’ensenyament musical:

- L’ordinador ens permet manipular una partitura per evidenciar-ne les característiques sonores o estructurals d’una manera nova i sorprenent.
- Qualsevol dels paràmetres que configuren un so, un missatge o una seqüència musical són susceptibles d’ésser transformats al moment.
- L’ordinador per si mateix és un element motivador de gran atractiu per a l’alumnat i permet un aprenentatge més personalitzat.
- L’ús de les noves tecnologies simplifiquen i faciliten la comprensió conceptual del llenguatge musical.
- La immediatesa de resposta per part dels mitjans estimula l’autocorrecció alhora que fomenta l’escrit crític i estètic per escoltar allò que es va elaborant o creant.
- La interacció entre màquines i alumnat afavoreix la pròpia experimentació, crea noves relacions de cooperació a la classe i desenvolupa la creativitat, la intuïció, la iniciativa i la participació en la interpretació i la creació.
- L’alumnat aprèn més en menys temps i per la via experimental.
- Al mateix temps que aprèn música rep cultura informàtica i tecnològica i millora els seus hàbits de treball tot guanyant autonomia i independència.

Al següent esquema es reflecteixen i resumeixen els processos que es produeixen amb l’ordinador com a element motivador, el canvi de rol del professorat i la millora de l’aprenentatge per part de l’alumnat.

Fig 3. Possibilitats de les noves tecnologies per a la classe de música. (Fuertes 1996), Guix núm. 221. Pàg. 40.

Aquesta capacitat dels ordinadors per enregistrar, emmagatzemar, manipular i reproduir qualsevol tipus de dada digital “els converteix, potencialment, en autèntics estudis d’enregistrament i producció musicals” (Busquets ,2004).

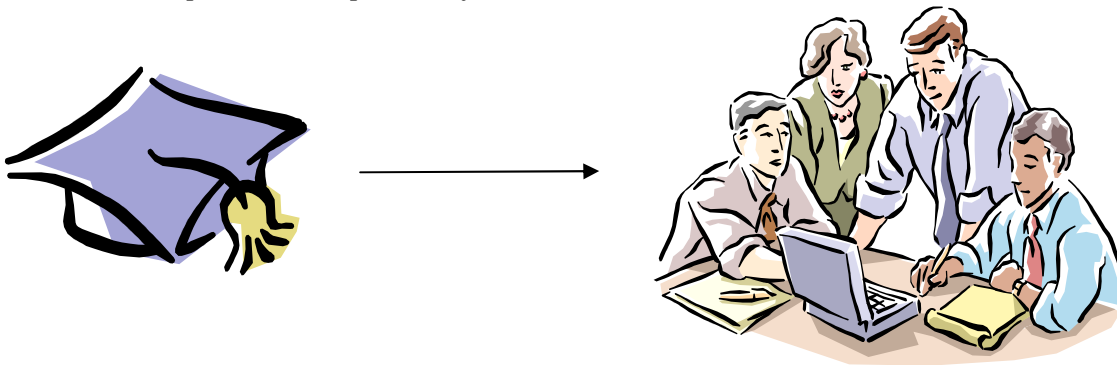
3.4.5. Referents a les metodologies d’aprenentatge: una nova manera d’ensenyar i d’aprendre

De Schafer (1975), ens recomana “enseñe al borde del peligro” en el sentit de cercar noves maneres d’ensenyar o quan diu: “Ya no hay maestros. Solo una comunidad de aprendices” ens està indicant un nou camí metodològic que ja es veia a venir molt abans de l’esclat de les noves tecnologies, i ara aquestes ens poden ajudar a fer aquest camí.

Estem d’acord amb Fuertes (1996,42) quan diu que amb les noves tecnologies “el professorat adopta una postura de motivador, impulsor i coordinador del procés d’ensenyament-aprenentatge de l’alumnat (...) deixa de ser el protagonista i ja no és la única font d’informació i de saber, esdevé un codescubridor i col·laborador de

l'alumnat" això va en línia de molts investigadors com Bricall (2002) o el projecte TUNNING (2002). Gros (2004) fa referència al nou rol del professorat amb aquestes paraules:

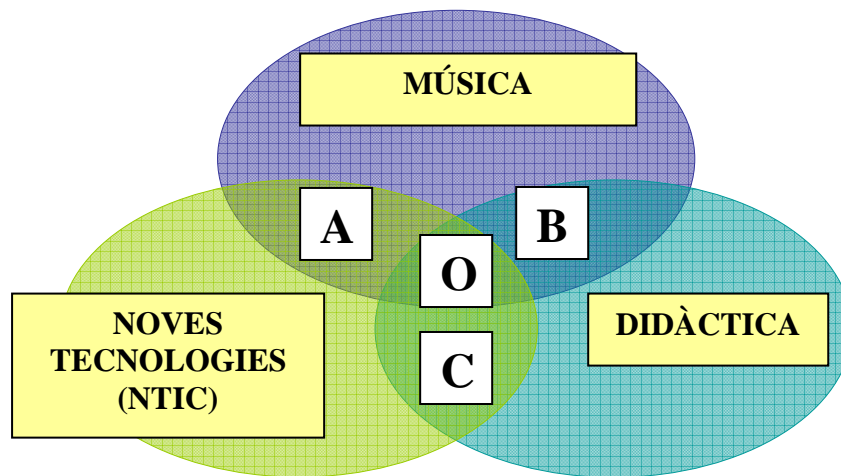
“el papel del profesor debería de cambiar desde una concepción puramente distribuidora de información y conocimiento hacia una persona que es capaz de crear y orquestar ambientes de aprendizaje complejos, implicando a los alumnos en actividades apropiadas, de manera que los alumnos puedan construir su propia comprensión del material a estudiar, y acompañándolos en el proceso de aprendizaje”

Fig. 4. Una nova manera d'ensenyar i d'aprendre

També i lligat amb aquest nou model d'ensenyament, cal comptar amb un gran repte de futur que es presenta a l'horitzó educatiu superior com és la creació de “l'Espai europeu del coneixement” que ha promogut la reflexió sobre diversos àmbits com l'educació al llarg de la vida, la formació de tots els nivells, la cultura o la qualitat de vida dels ciutadans europeus (DURSI, 2005). Aquest repte té data de caducitat: cal assolir-lo abans de l'any 2010.

3.4.6. Tesis doctorals del nostre entorn i context, Catalunya que tenen relació amb el tema . Veure Fig. 3. Aquestes Tesis només són les trobades a Internet (TDX), caldrà cercar la resta.

Fig. 5. Zones d'intersecció.

Zona A, intersecció entre les NTIC i la música o els ensenyaments artístics:

- Mercader, Antoni (2000). *“De la pràctica artística a la comunicació audiovisual i multimèdia”*.
- Miranda, Joaquim (2003). *“Elaboració d'un model multimèdia d'intervenció per a l'educació de l'oïda musical”*.
- Campàs, Joan (2005). *“Paper d'Internet en la cultura emergent del món actual (1945-2003), El. Instal·lacions interactives, Net.Art i hipertextos en línia com a estudis de cas”*.
- Alegret, Magda (2005). *“La creació musical a través de la informàtica: estudi d'un cas a primer cycle de secundària”*.

Zona B, intersecció entre les NTIC i la didàctica:

- Borges de Barros, Hernane (2002). *“Análisis experimental de los criterios de evaluación de usabilidad de aplicaciones multimedia en entornos de educación y formación a distancia”*

- Rodríguez, Rafael (2003). *“L’aprenentatge de les matemàtiques com a participació i construcció social en un entorn virtual”*.
- Fandos, Manuel (2003). *“Formación basada en las tecnologías de la información y comunicación: Análisis didáctico del proceso de enseñanza-aprendizaje”*.
- Miquel Àngel Prats (2004): *“La incorporació de les TIC a l’ensenyament universitari presencial”*.

Zona C, intersecció entre didàctica i música:

- Vilar, Mercè (2001). *“De la formació inicial dels mestres d’educació musical a la pràctica professional: anàlisi i avaluació”*
- Gustems, José (2003). *“La flauta dulce en los estudios universitarios de “Mestre en educación musical” en Catalunya: revisión i adecuación de contenidos.”*
- Malagarriga, Teresa (2002). *“Anàlisi i validació d’una proposta didàctica d’educació musical per a nens de cinc anys”*

Zona O, intersecció entre NTIC, música i didàctica: és el punt d’intersecció que pretenc investigar. No hi ha cap tesi doctoral a l’entorn educatiu de Catalunya.

4. DISSENY DE LA INVESTIGACIÓ

4.1. ENFOCAMENT METODOLÒGIC .

Donat que la intenció del meu treball serà la **d'observar i descriure** les possibilitats que ens ofereixen les noves tecnologies fixant-me en algun àmbit de la meva pràctica professional i aquest propòsit va orientat cap a la comprensió del fenomen observat, la meva investigació cap a un **model qualitatiu, dins el paradigma interpretatiu i constructivista**. La metodologia que utilitzo és qualitativa perquè, segons (Maykut i Morehouse, 1994, 5) es basa en observacions que converteix en unitats discretes i que es poden comparar amb altres unitats utilitzant l'anàlisi estadístic i examina les paraules i accions humanes amb un mètode narratiu o descriptiu , representant la situació com si els participants estiguessin experimentant.

En principi creia que utilitzaria una metodologia d'investigació-acció perquè conté molts elements que hi escauen, com per exemple en la línia de John Elliott (1993), que té com a objectiu ampliar la comprensió dels problemes pràctics del professor, o , com defensa Kemis (1988), perquè és una forma d'indagació autoreflexiva realitzada pels participants. El meu propòsit però no serà produir un canvi o transformació, per la qual cosa descarto aquesta opció.

La metodologia d'investigació que faig segueix una **perspectiva humanisticointerpretativa** (constructivista) donat que la finalitat és comprendre la manera com les persones experimenten, interpreten i construeixen els significats intersubjectius de llur cultura. L'investigador prova de penetrar en l'interior de la persona i d'entendre-la des de dins (Marshall i Roosman, 1989, citat a Arnal, 1997, 35).

Dins d'aquesta perspectiva, hem decantat per la **modalitat d'estudi de casos**.

L'estudi de casos és una possibilitat a tenir en compte donat que consisteix en una descripció i anàlisi detallats d'unitats socials o entitats educatives úniques (Yin, 1989). Aquest estudi es basa en un enfocament idiogràfic perquè pretén estudiar un cas amb la finalitat orientada a la comprensió profunda de la realitat singular (De la Orden, 1985). Pretén identificar els diferents processos interactius que el conformen. És una

metodologia constructivista amb una estratègia encaminada a la presa de decisions. M'interessa especialment el punt de vista de Merriam (1988, 11-13) quan diu que es particularista, descriptiu, heurístic i inductiu. Particular perquè es centra en un situació, descriptiu perquè pretén realitzar una rica i densa descripció del fenomen objecte d'estudi és heurístic en tant que l'estudi il·lumina al lector sobre la comprensió del cas, pot donar lloc al descobriment de nous significats, ampliar l'experiència del lector o confirmar el que ja sap; i és inductiu perquè arriba a generalitzacions, conceptes o hipòtesis a través de procediments inductius; es caracteritza més per el descobriment de noves relacions i conceptes que per la verificació d'hipòtesis determinades. El propòsit de la investigació és l'estudi intensiu i profund d'un o pocs casos d'un fenomen i el tema es va delimitant i localitzant a mesura que el procés avança. Valoro especialment els punts forts d'aquesta metodologia:

- És una manera d'aprofundir en un procés d'investigació a partir d'unes primeres dades analitzades.
- És apropiat per a investigacions a petita escala, en un marc limitat de temps, espai i recursos.
- És de gran utilitat per al professorat que participa en la investigació.
- Porta a la presa de decisions, a implicar-se, a prendre decisions basades en l'objectivitat.

Segons Stake (1981), l'estudi de casos té les següents avantatges:

- És més concret, està vinculat a la nostra experiència, és més viu, concret i sensorial.
- Està contextualitzat, les nostres experiències estan arrelades en el context.
- Més desenvolupat. Per la interpretació del lector que aporta la seva experiència personal i la seva comprensió a l'estudi de casos.
- Està basat en poblacions de referència properes al lector, cosa que permet implicar-se més fàcilment.

Les dificultats de l'estudi de casos haurien de ser superades en la observació de més d'una realitat singular i tenint especial cura en la validesa interna i externa (Kratowill, 1978).

En definitiva, un estudi de casos pot ser l'exploració en profunditat de l'impacte d'una innovació i, com diu J.W. Creswell (1998) és un estudi d'un "*bounded system*" o sistema delimitat en el temps i en l'espai, cosa prou important donades les meves circumstàncies personals que fan imprescindible una limitació temporal.

4.2. MOSTRA, SUBJECTES, CASSOS .

La mostra utilitzada en l'estudi pilot consisteix en 10 estudiants de l'assignatura d'història de la música a Blanquerna que van seguir les classes en modalitat presencial i una alumna que ha cursant l'assignatura des de París segons el programa Sòcrates-Erasmus d'intercanvi i mobilitat d'àmbit internacional amb modalitat, per tant, no presencial. Tot són noies (llevat de 3 nois) que estan al seu 2on. o 3er. any de carrera (magisteri musical). L'assignatura d'història és obligatòria i es fa durant el segon quadrimestre del curs 2004-2005, és a dir de febrer a maig del 2005, amb un total de 45 hores repartides en dues sessions de 90 minuts a la setmana.

4.3. TÈCNiques DE RECOLLIDA DE LA INFORMACIÓ.

La tècnica utilitzada per fer la prova pilot és un **qüestionari** i l'**observació participant**. El marc previ que em serveix per a observar i realitzar el qüestionari és analitzar el diferent enfocament que es fa de la història de la música. Al quadre següent reflecteixo l'ensenyament de l'assignatura vist de manera extrema segons punts de vista contraposats tot i tenir en compte que la realitat segurament està en un punt entremig de les dues propostes. Un model A correspon al model de professor infal·lible, el model B reflecteix al professor pràctic-reflexiu, seguint els postulats d'Imbernon.

Les categories de la columna de l'esquerra corresponen als aspectes que pretenc observar.

Categories	(A) Punt de vista positivista, quantitatiu, tradicional	(B) Punt de vista constructivista, qualitatiu, fenomenològic,
1. Objectiu	Explicar la història	Comprendre el procés evolutiu.
2. Estils i	Només s'estudia la història de la música "cultura" occidental.	Estudi i anàlisi dels diferents estils i èpoques.

èpoques	Absència d'estudi de la música popular i "moderna"	Es té en compte la música tradicional i també la "moderna"
3. Context	Absència de relació amb la resta de les arts. Poc treball de contextualització històric i social.	Importància de l'estudi del context històric i social. Relació de la música amb les altres arts.
4. Model classe	Metodologia de classe magistral per part del professor.	Construcció del coneixement compartit amb els alumnes a través d'un model interactiu
	Model presencial	Flexibilitat de model. Possibilitat presencial, semi-presencial i no presencial. Adaptada a les necessitats de l'alumnat
5. Tipus de treball	Estudi teòric, basat en la memorització de dates i fets. Absència de treball creatiu.	Estudi pràctic, amb anàlisi de partitures, audicions, transcripcions de partitures, creació d'obres seguint els models.
6. Eines	Ús d'un sol llibre de text o apunts.	Ús de múltiples fonts de documentació.
	Absència d'exemples multimèdia, o poca presència d'exemples sonors, visuals, partitures.	Ús de noves tecnologies: internet, pàgines web, DVD, CD Rom, CD. Múltiple documentació multimèdia. Partitures.

Fig. 6: dues maneres d'entendre la història de la música i l'educació

La manera com he portat a terme l'assignatura és la següent: els alumnes recolzats i guiats pel professor hem creat conjuntament una pàgina web d'història (Fig. 6) i l'hem col·locat al "Calaix de música" <http://grups.blanquerna.edu/musical/> que és on anem desant tot el material didàctic que creem i/o trobem a Internet.

Fig. 7. Pàgina web d'història de la música a Internet <http://grups.blanquerna.edu/m38/> .

Ens hem repartit els temes i cada u ha creat la seva part i aprofundit en el tema escollit de manera que el dia que tocava comentar el tema en qüestió ho feia el propi alumne oralment recolzat per la web que havia creat i també recolzat pel professor. Al treballar d'aquesta manera, amb les NTIC, ens permet veure imatges i vídeos, escoltar les obres musicals i llegir els textos, tot plegat en el mateix lloc i en el moment que ho necessites. Hem incidit especialment en la contextualització històrica, social i artística de cada època musical i hem intentat reforçar la comprensió a través de la transcripció, interpretació, audició i anàlisi de partitures de cada època així com la creació d'obres seguin patrons d'una època determinada. Tot això recolzat, a més per un llibre que connecta amb aquesta filosofia, "Investigando los estilos musicales", de Roy Bennett (1998) amb la finalitat d'assolir una màxima comprensió del que estàvem estudiant. Amb aquesta metodologia es pretén implicar a l'alumnat d'una manera més intensa, essent ell mateix el protagonista del seu propi procés d'aprenentatge.

El qüestionari. (veure'n model a l'annex 1)

Objectius de l'enquesta:

- conèixer on van estudiar els alumnes aquesta matèria fora de Blanquerna així com el seu grau de satisfacció (1er. Bloc).
- observar aquesta nova metodologia badada en les NTIC i en la interacció per a la comprensió. (2er. i 3er. Bloc).
- conèixer les percepcions del alumnes referents a l'assignatura i al mètode a través dels seus escrits i amb les seves paraules. (4art i 5è. Bloc).
- Observar si hi ha diferències significatives entre la modalitat presencial (A) o no presencial (B)

4.4. ANÀLISI DE LA INFORMACIÓ

A continuació faig dues menes de buidatge de l'enquesta segons el model de classe amb el qual s'ha impartit l'assignatura: **A/ presencial**, amb la síntesi dels resultats del qüestionari pilot anònim realitzat als 10 alumnes, numerats de l'1 al 10 per tal de poder accedir a les dades amb facilitat (aquests qüestionaris es podran trobar numerats a l'annex) i **B/ no presencial**, amb la còpia íntegra, d'un cas específic del qüestionari respost de manera confidencial per part d'una alumna que ha cursat l'assignatura des de Paris. L'interès rau en la possibilitat de poder observar com una mateixa eina, el "Calaix de músic", pot ser o no útil en un model de classe presencial i en un model no presencial.

L'anàlisi de les dades l'aniré fent de manera parcial, al final de cada bloc, per poder observar de manera més detallada i, al final, poder treure'n les conclusions pertinents.

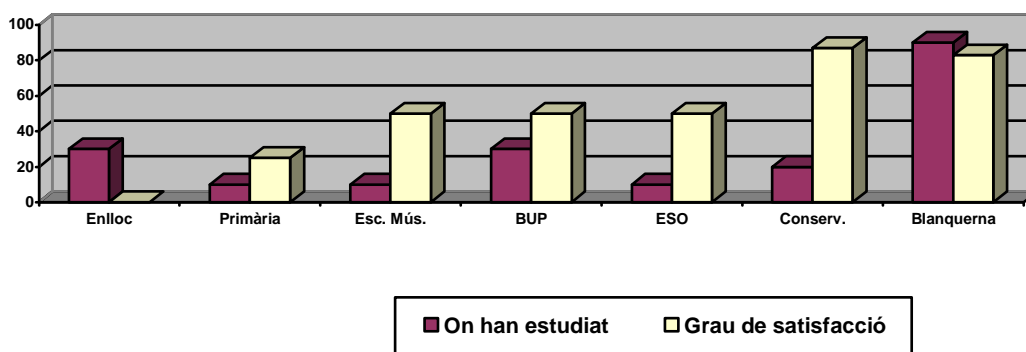
Segons Maykut i Morehouse (1994, 139), el procés analític és un estudi del significat de les paraules i els resultats deriven de forma inductiva d'aquestes dades. En aquest anàlisi de dades hi ha un certa dosi d'interpretació, seguint l'enfocament de Strauss i Corbin (1990), fruit del que el que Belenky (1992) anomena "investigació interpretativo-descriptiva". Aquesta dosi d'interpretació intentaré que sigui el mínim possible, però és necessària a l'hora d'ajuntar els resultats per extreure'n conclusions.

ANÀLISI A, MODEL PRESENCIAL

1er. BLOC.

1. On has estudiat història de la música prèviament	Enlloc: 1,3,7 Primària: 8 Escola de música: 6 Conservatori: 2, 4, BUP: 5,9,10 ESO: 6
---	---

Grau de satisfacció de l'assignatura	deficient	acceptable	bona	òptima
2. Tal i com la vas estudiar fora de Blanquerna.	8,9,10	6	4	2,5
3. Tal i com l'has estudiat a Blanquerna			1,2,4,8,9,10	5,6,7

Fig. 8. On han estudiat història de la música i grau de satisfacció de l'assignatura

Com a comentari d'aquest apartat podem observar que el grau de satisfacció no va lligat al lloc o al sistema educatiu (BUP o ESO) sinó que sembla lligat a l'edat. Sorpren el fet que el 30% manifesten que no han estudiat enlloc i un 10% ho ha fet a primària quan aquesta matèria forma part del currículum obligatori tant de l'anterior sistema educatiu, al BUP, com a l'actualitat a l'ESO. També sobta que el nivell satisfacció per l'assignatura a l'adolescència sigui tant sols "acceptable" amb persones que estudien música, a les quals se'ls hi suposa una sensibilitat especial i una motivació superior a la resta. Aquí emergeix un possible camp d'investigació.

4. <i>Amb quina periodicitat has utilitzat el “Calaix de música” per el treball de l’assignatura? (mai, de tant en tant, setmanalment, varis cops a la setmana)</i>		2,8	4,5,6,10	1,3,7,9
---	--	-----	----------	---------

La majoria, un 80%, utilitza el “Calaix de música” com a eina d’aprenentatge d’una manera sistemàtica, com a mínim setmanalment.

2on. BLOC. Comparatiu

<i>(Indica amb si o no, excepte 14 i 15)</i>	<i>Fora de Blanquerna</i>	<i>A Blanquerna</i>
1. <i>Estudi de la música culta occidental</i>	2,5,6,10	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10
2. <i>Estudi de la música tradicional</i>	10	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10
3. <i>Estudi de la música moderna (jazz, pop, rock)</i>	2,5,6	1,2,3,4,5,7,9
4. <i>Coneixement del marc històric general</i>	2,5,10	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10
5. <i>Coneixement del marc social general</i>	2,5,8	1,2,3,4,5,6,7,9,10
6. <i>Coneixement de l’art general</i>	2,5,8,10	1,2,3,4,5,6,7,9,10
7. <i>Ús d’un llibre de text</i>	6,10	1,2, Biblio3,8,
8. <i>Anàlisi de partitures</i>	2,10	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10
9. <i>Audicions</i>	2,5,6,10	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10
10. <i>Transcripció de partitures</i>		1,2,3,4,5,6,7,8,9,10
11. <i>Creació segons models</i>	10	1,2,3,4,5,6,7,8,9
12. <i>Ús internet</i>		1,2,3,4,5,6,7,8,9,10
13. <i>Ús DVD o vídeo</i>	5	1,2,3,4,5,6,7,9,10
14. <i>Model de classe: magistral o compartida</i>	M,2,4,5“mig.mig”,6,8?,9	C1,2,4,5,6,7,9
15. <i>Model d’objectius: explicar o comprendre</i>	C 2,5 / E 4,6,9	C1,2,4 5,6”mig.mig”,7,8?,9

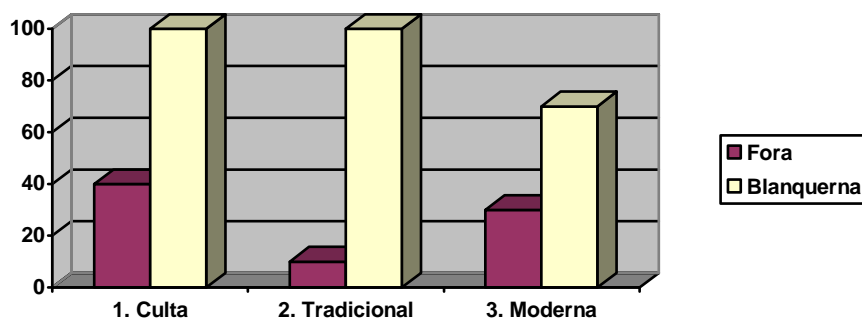
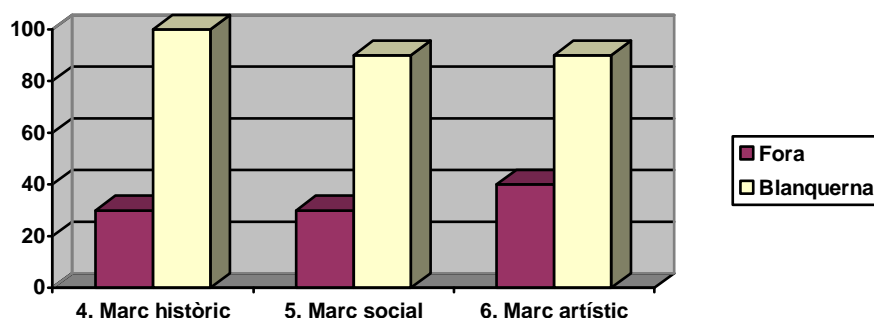

Fig. 9. Bloc 2. Estils de música estudiats

Fig. 10. Bloc 2. Contextualització

Pel que fa al segon bloc, queda reflectit que el model utilitzat a Blanquerna es molt diferent en molts aspectes en el sentit que als altres llocs on estudien Història de la música no fan o fan poc estudi de la música que no sigui la “cultura Occidental”, no es contextualitza amb el marc històric, social (en un 60%), no s’analitzen partitures (80%), no s’utilitzen mitjans audio-visuals ni es crea segons models (90%), en cap cas s’utilitza la transcripció de partitures ni Internet (!!!). Pel que fa a metodologia de classe, se sol fer magistral amb l’objectiu d’explicar enlloc del model de construcció de coneixement compartit amb l’objectiu de comprendre que si que es percep a Blanquerna.

3er. BLOC

Les noves tecnologies de la informació i comunicació (NTIC) com a eines motivadores dels aprenentatges musicals.

El suport les noves tecnologies han fet que la comprensió de l’assignatura d’història de la música i el folklore hagi estat:

<i>Pitjor</i>	<i>Semblant</i>	<i>Millor 1,2,3,4,5,7,8,9,10</i>	<i>Immillorable 6</i>
---------------	-----------------	----------------------------------	-----------------------

1. *Creus que la manera com s’ha ensenyat, amb audicions, anàlisi, transcripcions, creació, etc. ha fet que compreguessis la història de la música i el folklore d’una manera*

<i>Pitjor</i>	<i>Semblant</i>	<i>Millor 1,3,5,7,8,</i>	<i>Immillorable 2,4,6,9,10</i>
---------------	-----------------	--------------------------	--------------------------------

2. *Creus que el “Calaix de música” és una eina capaç d’interaccionar diferents matèries d’una manera:*

<i>Deficient</i>	<i>Acceptable</i>	<i>Bona 1,4,6,8,9</i>	<i>Òptima 2,3,5,7,10</i>
------------------	-------------------	-----------------------	--------------------------

3. *Creus que l’aprenentatge a través de les NTIC (Noves tecnologies de la comunicació i la informació) ha de seguir una metodologia concreta?*

<i>No presencial</i>	<i>Semi-presencial 1,2,4,5,8</i>	<i>Presencial 7,9,10</i>	<i>Qualsevol 3,6</i>
----------------------	----------------------------------	--------------------------	----------------------

4. *Creus necessari el fet que hi hagi un “Calaix de música” o una proposta similar per desenvolupar propostes didàctiques a través de les NTIC?*

<i>No cal</i>	<i>És indiferent</i>	<i>Està bé que hi sigui 1,2,3,4,6,7,8,9</i>	<i>És imprescindible 5,10</i>
---------------	----------------------	---	-------------------------------

Aquest 3er. Bloc parla per si sol en el sentit que reflecteix que, segons els propis estudiants, les NTIC i la metodologia utilitzada fan que millori la comprensió de l'assignatura i permeten qualsevol modalitat de presencialitat.

Troben que està bé que hi hagi un lloc per a desenvolupar les propostes didàctiques (el Calaix de música) en un 80%, la resta ho veuen imprescindible.

4art. BLOC

(El buidatge d'aquest bloc és tant sols un resum sintètic el més fidel possible per tal de facilitar la lectura i comprensió)

1. Com creus que canvia el rol del professor de música amb l'ús de les noves tecnologies?

1. *Més feina*
2. *No canvia*
3. *Rol de guia, d'orientador. Cal que doni pautes i consells per a discernir*
4. *El professor s'ha de preparar molt més el recursos. Passa a ser més de guia*
5. *fa implicar més els estudiants en l'aprenentatge i per tant l'ensenyament es compartit*
6. *Canvia molt perquè la classe passa a ser més interactiva, les NTIC prenen més protagonisme. Tot és més pràctic.*
7. *Canvia positivament ja que tot es més pràctic i participatiu*
8. *Deixa de ser protagonista ja que gràcies a les noves tecnologies, es facilita el procés d'aprenentatge ja que utilitzem el sentit visual amb el qual podem rebre més informació.*
9. *Canvia en la manera d'explicar. Es fa d'una manera molt més amena.*
10. *Quan tots construïm el coneixement a partir d'una guia el professor deixa de ser el centre d'atenció que té tot el coneixement.*

2. Com creus que aquest fet afecta a l'aprenentatge per part de l'alumnat?

1. *Molt positivament, recurs motivador, permet adquirir informació ràpidament*
2. *Guanya motivació, les imatges apropen el passat amb l'actualitat*
3. *Treballa les noves tecnologies de manera creativa i investigadora*
4. *L'alumne es pot trobar molt més agobiat i saturat per tanta informació*
5. *S'implica més i ajuda a mantenir més l'atenció*
6. *Al ser les NTIC un material nou, estem més atents, doncs la informàtica i els audiovisuals són un mitjà de comunicació més proper a nosaltres, els "joves"*
7. *D'una manera positiva i millora els seu aprenentatge gràcies a l'efecte motivador que creen les noves tecnologies.*
8. *Permet tenir més fonts d'informació més clares i també permet comparar diferents dades.*
9. *Canvia totalment ja que els alumnes s'interessen més per la matèria*
10. *Resulta un aprenentatge molt més funcional, motivador i significatiu. Tots som els veritables responsables actius del coneixement.*

3. De quina manera t'implica la construcció d'una web?

1. *Permet conèixer els diferents programes informàtics, els conceptes per a la construcció i una constant actualització.*
2. *M'ha apropat a la matèria. Positiu*
3. *M'implica moltíssim*
4. *Molt, crec que t'obliga a aprofundir en un tema i et capta molt més d'interès.*
5. *T'esforces a recopilar informació adequada*

6. *Busques moltes fonts d'informació, et fas més "teva" la web de l'assignatura i ta n'adones com de difícil és crear webs.*
7. *Fa que et preocupis per triar la informació adequada ja que té un grau de responsabilitat que veurà tothom.*
8. *T'implica en el procés de treball i per tant es facilita l'aprenentatge.*
9. *En certa manera si ja que algunes parts les hem construït nosaltres.*
10. *T'implica com un membre que forma part d'un procés de treball conjunt. Dedicació, responsabilitat per construir una informació útil per tothom.*

4. Que en penses que el llibre recomanat "Investigando los estilos musicales"?

1. *M'ha ajudat molt, explica amb claredat i compta amb suport auditiu.*
2. *Bo. Servirà per aclarir dubtes*
3. *Es boníssim*
4. *No l'he llegit*
5. *es un llibre súper interessant que t'ajuda a organitzar i entendre tots els elements sobretot a les audicions*
6. *Contingut i CD-s interessant s però l'edició i el disseny tenen molt que desitjar.*
7. *Em sembla molt útil pel seguiment de l'assignatura i per aprofundir el tema*
8. *Es una bona eina per veure l'evolució de la història, fent una barreja dels diferents estils de música, els quals estan relacionats els uns amb els altres*
9. *Està molt bé (...) en pocs fulls et mostra tota la història, la música de cada època.*
10. *Un llibre molt complet on es relaciona de manera molt clara història, estils i audicions per afavorir el procés d'aprenentatge.*

5. T'agrada estudiar història de la música? Perquè?

1. *Si, ajuda a conèixer les característiques de cada època*
2. *Molt, gràcies als professors que encomanen interès per l'història de la música i l'art en general*
3. *Si. Comprendre la musica. Cal comprendre els orígens i l'evolució i l'influència en el context històric*
4. *Si perquè et permet entendre mes l'evolució de la musica.*
5. *Si, sempre m'ha agradat la historia en general*
6. *Si, així es te mes cultura general i una visió més àmplia. T'ajuda a entendre l'actualitat.*
7. *Si, perquè m'agrada assabentar-me d'on s'originà la musica i tot el procés que es segueix.*
8. *M'agradaria poder aprofundir més període manera molt vivencial, més que de caire teòric*
9. *És molt interessant tot i que potser hi ha massa història per assimilar.*
10. *Es comprensible escoltar una musica sense comprendre el seu context, cultura, manera de veure la vida, però interioritzar aquests coneixements proporciona una vivència més entenedora de la música, la vida i el món.*

6. Com creus que s'ha impartit l'assignatura a Blanquerna?

1. *Motivadora, amb molt recursos, dinàmica, activa i participativa*
2. *Molt interessant per la contextualització de l'època, pensament, idees*
3. *Massa poc temps per a tanta matèria a estudiar*
4. *Be, amb el temps molt just. Els vídeos estaven molt be però a vegades ocupaven una mica massa de temps*
5. *Molt be, sobretot pel fet de la relació que s'ha fet amb la historia i l'art en general que ajuda a tenir una visió molt clara.*
6. *D'una manera molt amena i interessant*
7. *D'una manera activa, participativa i amb l'ús de les noves tecnologies*
8. *S'ha impartit de manera atractiva però crec que hi hauria d'haver casos pràctics amb instruments, amb petites interpretacions en conjunt amb la classe.*
9. *L'assignatura s'ha impartit molt bé, ja que el mestre ha utilitzat tot tipus de suports visuals perquè les classes fossin més amenes, clares i entenedores.*
10. *La metodologia constructiva ha resultat molt enriquidora. He trobat a faltar més que una reconstrucció, una creació-construcció.*

7. Com vas estudiar aquesta matèria fora de Blanquerna (motivació, grau de satisfacció, metodologia...)?

1. ...
2. Actualment al conservatori tot i fer classe magistral et transporta fàcilment a l'època i combina l'audició amb l'explicació
3. ..
4. Relacionant amb literatura , pintura i arquitectura de cada època i amb molts DVD d'obres i operes. Metodologia explicativa però oberta a comentaris, anàlisi , audicions i transcripció.
5. De manera molt motivadora, relacionant els fets i personatges del moment.
6. El professor parlava, parlava i parlava. La classe on s'impartia era horrible. Pocs cops posaven audicions.
7. ..
8. No era motivadora i tot era molt teòric.
9. L'assignatura estudiada fora de Blanquerna va ser bastant pèssima ja que les classes només eren teòriques, sense cap tipus de motivació ni participació.
10. Estudiant, intentant comprendre, trobar una lògica a tanta informació, desconnectada dels nostres aprenentatges previs. Una matèria desmotivadora fonamentada en la memorització.

4art. BLOC. Comentari personal.

---

1. Les NTIC són molt eficients i donen moltes possibilitats i mitjans: vídeo, fotografia, imatges, etc. I això dona una visió global de tot l'aprenentatge. No se n'ha de fer un ús excessiu.
2. ..
3. Esta molt be aquest mètode de participació activa dels alumnes i l'ús de les noves tecnologies. Es un mètode constructivista, que ajuda a adquirir aprenentatges significatius. Un punt negatiu es la manca de temps per a fer les activitats ja que s'ha de fer fora de classe. Estaria be que l'assignatura fos anual i dones temps d'analitzar partitures i fer mes audicions al=aula.
4. L'assignatura ha de tenir anàlisi, audicions i partitures. El problema de la pagina web es que la informació esta molt dividida en diferents pàgines i pot portar una mica de pensament. Molt interessant la quantitat d'hipervincles que hi ha per tal d'aprofundir.
5. Tots els elements usats i tots els treballs realitzats han estat adequats per aconseguir tenir una visió genèrica de tota la historia de la musica.
6. Pensava que l'assignatura seria molt magistral i potser molt feixuga, però l'ha feta molt amena explicant curiositats, amb molta participació dels alumnes i DVD.
7. Personalment ha gaudit amb aquesta assignatura gracies a la quantitat de recursos i d'activitats que s'ha utilitzat (...). L'ús de recursos audiovisuals i noves tecnologies m'ha semblat molt útil; això millora l'aprenentatge de l'alumne creant un alt grau de motivació i comprensió. En general he gaudit i m'ha agradat molt la manera com s'ha donat l'assignatura i "tant volgues"(?) totes es donessin així.
8. Aquesta assignatura ha sigut molt diferent a la resta degut al suport de vídeos i internet, la qual cosa ha facilitat la informació. Ha mancat pràctica, és a dir, de cada època interpretar alguna obra característica .
9. ..
10. (...) Considero que es important conèixer el passat però hem de ser també constructors de futur. Em desmotiva estudiar, analitzar i comprendre obres passades i no creure en una idea de creació... de mirar cap al futur.

ANÀLISI B, MODEL NO PRESENCIAL

1er. BLOC.

<i>On has estudiat història de la música prèviament (primària, ESO, Conservatori o Escola de música, enlloc, altres)</i>	<i>Institut Maragall, Bcn. I per curiositat propia.</i>		
<i>Grau de satisfacció de l'assignatura tal i com la vas estudiar fora de Blanquerna. (deficient, acceptable, bona, òptima)</i>		<i>acceptable</i>	
<i>Grau de satisfacció de l'assignatura tal i com l'has estudiat a Blanquerna (deficient, acceptable, bona, òptima)</i>			<i>bona</i>
<i>Amb quina periodicitat has utilitzat el "Calaix de músic" per el treball de l'assignatura? (mai, de tant en tant, setmanalment, varis cops a la setmana)</i>			<i>Varis cops per setmana</i>

2on. BLOC. Comparatiu

<i>(Indica amb si o no, excepte 14 i 15)</i>	<i>Fora de Blanquerna</i>	<i>A Blanquerna</i>
<i>Estudi de la música culta occidental</i>	<i>si</i>	<i>si</i>
<i>Estudi de la música tradicional</i>	<i>no</i>	<i>si</i>
<i>Estudi de la música moderna (jazz, pop, rock)</i>	<i>si</i>	<i>si</i>
<i>Coneixement del marc històric general</i>	<i>si</i>	<i>si</i>
<i>Coneixement del marc social general</i>	<i>si</i>	<i>si</i>
<i>Coneixement de l'art general</i>	<i>si</i>	<i>si</i>
<i>Ús d'un llibre de text</i>	<i>si</i>	<i>Si, llibre recomanat</i>
<i>Anàlisi de partitures</i>	<i>no</i>	<i>si</i>
<i>Audicions</i>	<i>no</i>	<i>si</i>
<i>Transcripció de partitures</i>	<i>no</i>	<i>si</i>
<i>Creació segons models</i>	<i>no</i>	<i>si</i>
<i>Ús internet</i>	<i>no</i>	<i>si</i>
<i>Ús DVD o vídeo</i>	<i>no</i>	<i>si</i>
<i>Model de classe: magistral o compartida</i>	<i>magistral</i>	<i>Compartida, i internet</i>
<i>Model d'objectius: explicar o comprendre</i>	<i>explicar</i>	<i>comprendre</i>

3er. BLOC

“Les noves tecnologies de la informació i comunicació (NTIC) com a eines motivadores dels aprenentatges musicals”

El suport les noves tecnologies han fet que la comprensió de l'assignatura d'història de la música i el folklore hagi estat:

Pitjor	Semblant	Millor X	Immillorable
--------	----------	----------	--------------

Creus que la manera com s'ha ensenyat, amb audicions, anàlisi, transcripcions, creació, etc. ha fet que compreguessis la història de la música i el folklore d'una manera

Pitjor	Semblant	Millor X	Immillorable
--------	----------	----------	--------------

Creus que el "Calaix de música" és una eina capaç d'interaccionar diferents matèries d'una manera:

Deficient	Acceptable	Bona	Òptima X
-----------	------------	------	----------

Creus que l'aprenentatge a través de les NTIC (Noves tecnologies de la comunicació i la informació) ha de seguir una metodologia concreta?

No presencial	Semi-presencial	Presencial	Qualsevol X
---------------	-----------------	------------	-------------

Creus necessari el fet que hi hagi un "Calaix de música" o una proposta similar per desenvolupar propostes didàctiques a través de les NTIC?

No cal	És indiferent	Està bé que hi sigui	És imprescindible X
--------	---------------	----------------------	---------------------

4art. BLOC

- **Com creus que canvia el rol del professor de música amb l'ús de les noves tecnologies?**

El professor dona consignes i suport a l'alumne però aquest és el que s'organitza la seva feina i crea el seu mètode. L'autonomia és bàsica i necessària. L'alumne pot investigar més i això és positiu.

- **Com creus que aquest fet afecta a l'aprenentatge per part de l'alumnat?**

Al principi els alumnes poden sentir-se més perduts, però en el moment que coneixen les possibilitats de les TIC treuen més profit de l'assignatura ja que complementen els seus coneixements amb d'altres que van trobant.

- **De quina manera t'implica la construcció d'una web?**

Al contrari una web hom ha de tenir uns coneixements força amplis i a la vegada concrets del tema a tractar. És necessària una recerca en tots nivells i tenir uns coneixements bàsic de les TIC, els quals també serviran en un futur per crear activitats a l'escola.

- **Que en penses que el llibre recomanat "Investigando los estilos musicales"?**

Si no fos per ell m'hagués pogut sentir molt perduda. La web de musical està molt bé, però jo necessito tenir el text escrit per quedar-me millor amb les coses i a més és més portàtil que un ordinador.

El llibre és fàcil d'entendre i a la vegada és molt complet; i el fet que porti exemples sonors ha servit molt per entendre millor les característiques de cada època. L'he recomanat als professors de música de França.

- **T'agrada estudiar història de la música? Perquè?**

Sí, perquè forma part de la història general i pots veure com tot està relacionat entre si. Avui en dia vivim com vivim perquè abans han passat un seguit de successos que han fet que la història sigui com és. Amb la història de la música veus i relaciones els tipus de societats i esdeveniments culturals i polítics.

- **Com creus que s'ha impartit l'assignatura a Blanquerna?**

Jo diria que bé, encara que no hi he estat. Però el fet de fer anàlisis i treballs de cada època crec que ha estat bo per comprendre l'assignatura. Els dies que he assistit a classe he trobat novedós el fet d'utilitzar internet com a pissarra, em va fer gràcia. però està bé ja que d'allà és on traurem la gran part de la informació per estudiar.

- **Com vas estudiar aquesta matèria fora de Blanquerna (motivació, grau de satisfacció, metodologia...)?**

Vaig estudiar música al Liceu de Barcelona però sobretot solfeig, harmonia i piano. La part d'història de la música la vaig estudiar a l'institut i van ser unes bases molt bàsiques. En els dos llocs es feien classes magistrals on després a casa hom havia de fer els deures o practicar amb el piano. Com a resum de la metodologia o la motivació puc dir que m'enrecordo de ben poca cosa, així que no crec que això sigui massa satisfactori.

5è. BLOC. Comentari personal.

El fet que existeixi “el calaix de musics” m’ha fet sentir que estava al dia amb l’assignatura. A més he tingut el llibre recomanat al costat. Potser la part més difícil ha estat fer els anàlisis demanats.. quan has de compondre o transcriure (Kirie o vals dodecafònic) és molt fàcil seguir les indicacions que es troben a la web i a més és molt distret... però quan no he tingut masses exemples et trobes una mica perdut.

Els dies que he anat a classe m’ha fet una mica d’enveja perquè per molt que pugui escriure “mails” que sé que se’m responen, mai saps si has preguntat tot el que volies o si realment ho has entès bé. A més, tampoc pots comparar amb els companys els treballs o parlar del tema. Però el resultat ha estat bo i crec que es pot estudiar perfectament a distància l’assignatura tenint “ el calaix de musics” com a referència. Només fa una mica de ràbia quan alguna de les pàgines està en construcció i t’has d’esperar a que estigui acabada.

(Les conclusions de la modalitat no presencial les indico a l’apartat corresponent)

4.5. ESTRATÈGIES DE RIGOR

Els continguts i la forma de l’enquesta han estat consultats amb dues persones expertes per tal de validar-la, tot i això l’estructura i redacció final ha estat meua.

En un posterior estudi més rigorós els casos a estudiar podrien ser múltiples: FPCEE Blanquerna, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Girona, Universitat de Barcelona, etc. per tal de superar una de les principals dificultats pel que fa a la modalitat d’estudi de cas amb l’estudi de diversos casos com a estratègia per a validar la informació i dotar l’estudi d’una credibilitat que ara no té. També sóc conscient que caldrà delimitar perfectament les tècniques d’observació sistemàtica i consultar la forma i el contingut del qüestionari amb més amics experts i triangular-ho amb enquestes.

4.6. SÍNTESIS I PRIMERES CONCLUSIONS

Sóc conscient que la mostra de la prova pilot és poc significativa i no permet concloure res definitiu però sí que em guia per a posteriors investigacions donat que palesa una sèrie de trets són interessants d’investigar.

Les conclusions directament relacionades amb els objectius proposats

1. Observar i descriure la interacció entre fets històrics, aspectes socials, l’art i la història de la música a través de les NTIC.

Les NTIC es mostren com a eines que faciliten la interacció de les diferents matèries, així com la seva comprensió. Aquest ús de la tecnologia està poc explorat.

2. Comprendre el canvi en el procés d'ensenyament - aprenentatge que es produeix amb l'ús de les NTIC.

Tant el professor com l'alumne canvien la manera d'ensenyar i aprendre construint el coneixement de manera compartida, on el mestre és més un guia que acompanya a l'alumne en el seu aprenentatge.

Les NTIC generen el desenvolupament de propostes didàctiques donat que permeten la creació de recursos d'una manera motivadora i poden ser útils i facilitar la comprensió tant en qualsevol modalitat de presencialitat.

Com a punts negatius alguns alumnes es queixen de l'excés d'informació que pot arribar a saturar.

3. Observar i descriure la trajectòria dels estudiants pel que fa a història de la música, quin model de professor d'aquesta matèria han tingut, quina metodologia i recursos han utilitzat.

Les noves tecnologies en general no s'han incorporat de manera adequada i eficient a les pràctiques docents del professorat, no s'ha explorat suficientment els recursos i les possibilitats que ens ofereixen i la majoria d'estudiants no han rebut en el passat un ensenyament de l'assignatura basat en la comprensió de la història de la música.

D'aquest estudi dona peu a unes altres conclusions.

- les xarxes tecnològiques només tenen sentit dins les xarxes socials, i si l'escola continua sent un element aïllat, mai incorporarà la tecnologia, és incompatible.
- Les noves tecnologies tant poden ser útils en la modalitat de classe presencial, com a reforç o en la semi-presencialitat o no presencialitat.
- L'assignatura d'història de la música ja no es fa com en els plans anteriors a la LOGSE, es fa de manera més vivencial, el model de professor està canviant però encara queda molt camí en molts aspectes en el sentit de la manca d'interacció, contextualització, anàlisi, ús de mitjans audio-visuals, etc.

Tot plegat genera més preguntes:

- Perquè no s'han incorporat les NTIC als centres educatius musicals, per la manca d'equipament tecnològic o per la manca de formació del professorat en l'ús de la tecnologia?.
- Si per a molts estudiants de música l'assignatura d'història de la música va resultar desmotivadora, com deu resultar a les persones que no els agrada la música ni la història?

Arran d'aquestes conclusions i observacions es podrien proposar diverses accions per tal de millorar l'ensenyament, tot i que no és l'objectiu d'aquest estudi. Els canvis que proposen diversos investigadors com Gros (2004), Martín, Beltrán, Pérez (2003) i altres referents a l'educació i la tecnologia serien els següents:

- Els ordinadors haurien d'estar a les aules per recolzar la feina dels docents i les activitats dels alumnes. No calen més aules d'informàtica.
- Hi ha d'haver un canvi metodològic basat en l'adaptació de l'educació i la tecnologia a les necessitats actuals.
- Cal potenciar el treball col·laboratiu entre estudiants i professors i dissenyar conjuntament els materials didàctics.
- La inclusió de la tecnologia ha de ser un objectiu de tota l'escola, no només d'uns quant professors.
- Cal generar recursos tecnològics, crear, difondre pràctiques innovadores. Això implica un model d'educació centrat en l'estudiant i demana al professor major nombre de materials i treballar en xarxa i a la xarxa.
- La formació tècnica i metodològica del professorat hauria de ser més profunda. Els alumnes són hàbils en l'ús però no tenen criteris de validació dels continguts ni mètodes de creació de nova informació, etc.
- El professorat hauria d'aprofitar els coneixements dels estudiants, donar-los l'oportunitat d'ajudar als alumnes més desavantatjats, això incentivaria la participació activa i compartiria responsabilitats implicant-los en el procés.

Es recomana als estudis superiors la combinació de la docència presencial con certes dosis de docència virtual (Bricall, 2000, 459). Aquesta combinació virtual-presencial és possible també a tots els nivells, a les escoles de música i conservatoris especialment.

Pel que fa la pedagogia musical el principal repte de futur, segons Checa (2004), consisteix en la modernització dels procediments que han d'aplicar els centres superiors para a la formació dels intèrprets, dels investigadors i dels docents de la música.

L'educació musical tradicionalment ha estat a la cua a l'hora d'encarar els reptes pedagògics i tecnològics i ara tenim una oportunitat per situar-la al lloc que li correspon, amb les NTIC com a aliades. Per això, estem d'acord amb Roca (1998, 38) quan afirma:

“Ya no podemos concebir un docente que se dedique a la enseñanza musical que no esté en sintonía con la sociedad en que vive y trabaja, que conozca y utilice los medios informáticos que esta sociedad emplea en sus diferentes niveles”.

Del futur de les noves tecnologies no en parlaré gaire més. El que es pot dir, òbviament, és que les “noves” tecnologies d'ara seran “velles” a no tardar i ja s'ha vist en el passat que les intuïcions dels experts no solen encertar el futur. Del que si estic convençut és que, tal i com deia al principi, estem tot just a les beceroles d'uns canvis transcendentals en l'educació i la tecnologia. L'esdevenidor ens portarà moltes innovacions i els professors n'hem de ser co-protagonistes.

3.7 REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Arnal, J. (1997). *Metodologies de la investigació educativa*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.

Benett, R. (1998). *Investigando los estilos musicales*. Madrid: Akal.

Bonastre, F. (1999). *Introducció a la història de la música*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.

Bricall, J.M. (2000): *Informe Universidad 2000*. Barcelona.
<http://www.crue.org/informeuniv2000.zip>

Busquets, F. Llinares, F. (2004). *Informàtica i educació musical*.
http://jasper.xtec.es:7451/cdweb/dades/actu/actual_matform/materials/td113/index.htm

Currículum educació secundària obligatòria. (1993). Barcelona: Generalitat de Catalunya

Currículum ensenyaments musicals de grau mitjà. I (1996). Barcelona: Generalitat de Catalunya

Checa, R. “Cambio de modelo en la formación del profesorado de las enseñanzas de música”. *Lista electrónica europea de música en la educación*. Núm. 14. , novembre-desembre 2004 <http://musica.rediris.es/leeme/index.html>

Decreto 2618/1966 . Reglamentación General de Conservatorios de Música

DURSI . (2005) Departament d'Universitats, recerca i societat de la informació. *Espai europeu del coneixement*. , <http://www10.gencat.net/dursi/ca/de/eec.htm>. *La ciència en el segle XX* , <http://www.xtec.es/aulanet/seglexx/navegador/index.htm>. *Equipament a l'educació primària i secundària*
http://www10.gencat.net/dursi/pdf/si/observatori/est_si_2002_06_educacio.pdf

García Bertrán, L. *Enseñanza de la historia en el conservatorio de grado medio*. Barcelona: Eufonia 25, abril de 2002, 29 a 36.

Grout, D.J. (1984). *Història de la música occidental*. 1 vol. Madrid, Alianza Música

ESMUC. *Guia 2004 2005. Descripció d'assignatures*. Escola superior de música de Catalunya. Barcelona, departament d'ensenyament.

Frega, A. L. *Nuevas tecnologías en la educación musical*. Eufonia, Barcelona, núm. 4, juliol 1996, 7-20.

Fuertes, C. *Les noves tecnologies en l'aprenentatge musical*. Guix, Barcelona, núm. 221, març 1996, 39 – 44.

Gainza, V. *La educación musical entre dos siglos: del modelo metodológico a los nuevos paradigmas*. Documentos de trabajo, Buenos Aires. núm 10. Novembre 2003.

<http://www.udesa.edu.ar/departamentos/escedu/publicaciones/Documentosdetrabajo/DT10Gainzaversionpag.doc>

Gros, B. *De cómo la tecnología no logra integrarse en la escuela a menos que... cambie la escuela*. Espiral, Barcelona, 2004

<http://www.ciberespiral.org/jornada2004/begonagros.pdf>

Imbernon, F. (2005). *La recerca com a eina de formació docent*. Barcelona: Apunts de l'assignatura.

LOCE. *Ley Orgánica 10/2002, de 23 de diciembre, de Calidad de la Educación*. Boletín Oficial del Estado, núm. 307, de 24 de diciembre de 2002.

LOE. *Proyecto de ley orgánica de educación*. 22 de juliol del 2005.

http://www.ceapa.es/zip/Proyecto_LOE_22-07-2005.pdf

LOGSE . *Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de ordenación general del sistema educativo*”, Boletín Oficial de Estado, núm. 238, de 4 d'octubre de 1990

Maykut, P.; Morehouse, R. (1994). *Investigación cualitativa*. Barcelona: Hurtado.

Miranda, J. (2003). *Elaboració d'un model multimèdia d'intervenció per a l'educació de l'oïda musical*. Tesis doctoral. <http://www.tdx.cesca.es/TDX-1215104-170150/>

Orcasitas, J.R. *Formación del profesorado de música*. Eufonia, Barcelona. núm. 15 . Juny 1999, 7 – 13.

Pliego, V. (1991). *Guía para estudiar música*. Madrid: Arte Tripharia.

Rainbow, B. (1992). *Investigación històrica*. En Kemp, A. *Some approaches to Research in Music Education*. Edició espanyola: *Aproximaciones a la investigación en educación musical*. Buenos aires. Comisión de investigaciones. Collegium Musicum.

Roca, F. *La informática musical en el aula de música*. Eufonia. Barcelona. núm. 13, octubre 1998. 37-47.

Schafer, M. (1975). *El rinoceronte en el aula*. Buenos Aires: Ricordi

TDX. *El Servidor de Tesis Doctorals en Xarxa* . <http://www.tdcat.cesca.es/>

TUNING . (Tuning Educational Structures in Europe). *Harmonització d'estructures educatives a Europa*. Conferència de clausura . Resum del treball. Brussel·les. (2002). <http://www.peretarres.org/eutses/recursos/tuning2.pdf>

Willems, E. (2001). *El oído musical*. Barcelona: Paidós

XTEC (2005). Xarxa telemàtica educativa de Catalunya. *L'ordinador*. <http://www.xtec.es/~mamich/concurs2/html/index2b.html>. *Què és Internet*. http://jasper.xtec.net:7451/cdweb/dades/actu/actual_matform/materials/tc00/0cultur.htm.

5. ANNEXOS

5.1 Model del qüestionari

Estudi del cas Blanquerna de treball de l'assignatura d'història de la música i el folklore.
Segon quadrimestre curs 2004-2005. Enquesta pilot.

1er. BLOC.

5. On has estudiat història de la música prèviament (primària, ESO, Conservatori o Escola de música, enlloc, altres)				
6. Grau de satisfacció de l'assignatura tal i com la vas estudiar fora de Blanquerna. (deficient, acceptable, bona, òptima)				
7. Grau de satisfacció de l'assignatura tal i com l'has estudiat a Blanquerna (deficient, acceptable, bona, òptima)				
8. Amb quina periodicitat has utilitzat el "Calaix de músic" per el treball de l'assignatura? (mai, de tant en tant, setmanalment, varis cops a la setmana, diàriament)				

2on. BLOC. Comparatiu

(Indica amb si o no, excepte 14 i 15)	Fora de Blanquerna	A Blanquerna
16. Estudi de la música culta occidental		
17. Estudi de la música tradicional		
18. Estudi de la música moderna (jazz, pop, rock)		
19. Coneixement del marc històric general		
20. Coneixement del marc social general		
21. Coneixement de l'art general		
22. Ús d'un llibre de text		
23. Anàlisi de partitures		
24. Audicions		
25. Transcripció de partitures		
26. Creació segons models		
27. Ús internet		

28. Ús DVD o vídeo		
29. Model de classe: magistral o compartida		
30. Model d'objectius: explicar o comprendre		

3er. BLOC

Les noves tecnologies de la informació i comunicació (NTIC) com a eines motivadores dels aprenentatges musicals.

(Marca amb una X la resposta adequada)

5. El suport les noves tecnologies han fet que la comprensió de l'assignatura d'història de la música i el folklore hagi estat:

Pitjor	Semblant	Millor	Immillorable
--------	----------	--------	--------------

6. Creus que la manera com s'ha ensenyat, amb audicions, anàlisi, transcripcions, creació, etc. ha fet que compreguessis la història de la música i el folklore d'una manera

Pitjor	Semblant	Millor	Immillorable
--------	----------	--------	--------------

7. Creus que el "Calaix de música" és una eina capaç d'interaccionar diferents matèries d'una manera:

Deficient	Acceptable	Bona	Òptima
-----------	------------	------	--------

8. Creus que l'aprenentatge a través de les NTIC (Noves tecnologies de la comunicació i la informació) ha de seguir una metodologia concreta?

No presencial	Semi-presencial	Presencial	Qualsevol
---------------	-----------------	------------	-----------

9. Creus necessari el fet que hi hagi un "Calaix de música" o una proposta similar per desenvolupar propostes didàctiques a través de les NTIC?

No cal	És indiferent	Està bé que hi sigui	És imprescindible
--------	---------------	----------------------	-------------------

4art. BLOC

---

8. Com creus que canvia el rol del professor de música amb l'ús de les noves tecnologies?
9. Com creus que aquest fet afecta a l'aprenentatge per part de l'alumnat?
10. De quina manera t'implica la construcció d'una web?
11. Que en penses que el llibre recomanat "Investigando los estilos musicales"?
12. T'agrada estudiar història de la música? Perquè?
13. Com creus que s'ha impartit l'assignatura a Blanquerna?
14. Com vas estudiar aquesta matèria fora de Blanquerna (motivació, grau de satisfacció, metodologia...)?

5è BLOC. Comentari personal.

(Nota: per qüestió d'espai i pel fet de només ser una prova pilot no adjunto a l'annex totes les enquestes tal i com les van omplir els alumnes. Les tinc a disposició si cal.)

5.2. Fonts de documentació complementària: llibres, articles, i enllaços d'internet.

Actualització: 2 setembre 2005

En aquest apartat és on vaig desant els llibres, articles, adreces interessants, com una mena de rebost d'informació amb índex de contingut.

Llibres

COGNOM, N.:	Títol.	Ciutat:	Editorial,	Any.
LACÁRCEL MORENA, J:	<i>Psicología de la música y educación musical</i>	Madrid	A. Machado Libros, S.A.	2001
Contingut	Teories sobre la Psicologia de la música. Música i psicologia. La conservació de la música i la teoria del desenvolupament. La teoria cognitiva de Serafine. Estudi empíric sobre la conservació de la melodia en nens de 4 a 9 anys.			

COGNOM, N.:	Títol.	Ciutat:	Editorial,	Any.
PASCUAL MEJÍA, PILAR	<i>Didáctica de la música</i>	Madrid	Pearson Educación, S.A.	2002
Contingut	Bases psicopedagógicas de l'educación musical. Metodologies pedagógico-musicals. Anàlisi dels continguts específics de l'educació musical. Programació.			

COGNOM, N.:	Títol.	Ciutat:	Editorial,	Any.
	<i>Música y nuevas tecnologías</i>	BCN	Graó. Eufonia Núm: 4	1996
Contingut	<ul style="list-style-type: none"> • Nuevas (¿buenas o malas?) tecnologías de la música • Nuevas tecnologías en la educación musical. Ana Lucia Frega • Las tecnologías en el aula de música. Cristina Fuertes • Nuevas herramientas para la educación musical: MIDI y nuevas tecnologías. José Miguel Martínez • La composición musical al servicio de la imagen cinematográfica. Enrique Téllez • Recursos Internet para la educación musical. Francesc Busquets • Experiencia de intercambio con Japón. Mercè Domeque, M. Ángeles Flores • Música y tecnología en el Aula de Música Moderna. Thomas Lorenzo • Educación musical en educación especial. Claudia Amusatogui • La audición sonora y musical en la educación infantil. Judith Akoschky • Música y ordenador en la educación primaria. Gumersindo Díaz • La música contemporánea en el aula. Luisa Muñoz • Un paseo por Grecia. Susa Herrera, Pilar Echevarría. 			

COGNOM, N.:	Títol.	Ciutat:	Editorial,	Any.
	<i>Viaje musical por Internet</i>	BCN	Graó. Eufonia Núm: 20	2000
Contingut	<ul style="list-style-type: none"> • Recursos informáticos para la educación musical en la Red Telemática educativa de Cataluña. Francesc Busquets • Ficheros de sonido en la red. Jordi Martínez Catalán • El aula cibernética de la música. Ángel Müller G., Leonor V. Moreno • Foros electrónicos y música. Jesús Tejada Jiménez • Saber buscar en Internet. José Niarte • De demos, gratuidades y otras maravillas. Remigi Morant <p>El origen de la experiencia musical. Johannella Tafuri</p>			

COGNOM, N.:	Títol.	Ciutat:	Editorial,	Any.
ZARANDIETA, F; ZARANDIETA, J.A.	<i>Educación por Internet</i>	Madrid	Anaya	2003
Contingut	<ul style="list-style-type: none"> • Internet • Comunicación en la red • Difusión del conocimiento: educar • Uso de los correos electrónicos en educación • Utilidad educativa de las conversaciones en tiempo real • Autoformación en Internet 			

COGNOM, N.:	Títol.	Ciutat:	Editorial,	Any.
	<i>La investigación en música</i>	BCN	Graó. Eufonia núm.: 10	1998
Contingut	<ul style="list-style-type: none"> • La investigación en música. Redacció • Carta al lector. Ana Lucía Frega • La necesidad de saber. James Carlsen • Análisis de investigación: la habilidad de transferir. Clifford Madsen • Compendio de los patrones secuenciales de investigación sobre instrucción musical. Harry Price • El estudio de lo social en la psicología de la música y en la educación musical. David J. Hargreaves, Adrian C. North • La investigación de la función cerebral y la educación musical. Eckart Altenmüller, Wilfried Gruhn • Investigación-acción como soporte para la intervención educativa sistemática: una experiencia. Maravillas Díaz. • Investigación longitudinal en música; un caso, un método y algunas consideraciones. Alda Oliveira, Liane Hentschke • Una lista comentada de revistas relacionadas con investigación en educación musical. Harry Price, E. Christina Chang. • Noticias, Convocatorias, libros, revistas, tesis doctorales. 			

COGNOM, N.:	Títol.	Ciutat:	Editorial,	Any.
MARINA, J.A. JOYANES, L TOHARIA, M BARTOLOMÉ, A.R. MARTÍN, E.	<i>Educación e Internet</i>	Madrid	Santillana	1999
Contingut	Documents del 1er. Congrés Educació e Internet. Educnet'99.			

COGNOM, N.:	Títol.	Ciutat:	Editorial,	Any.
EGEA, C.; AGUILERA, E; LAZCOZ, P.; MARTÍNEZ, I.	<i>Rock & Orff Beatles-Carlos Santana: propuestas para la interpretación en el aula</i>	Barcelona	Graó . 178	2003
Contingut	<i>Twist & Shout i Oye como va .</i> Proposta de repertori instrumental per a primària, secundària i escoles de música. Partitura general, partícels, etc.			

COGNOM, N.:	Títol.	Ciutat:	Editorial,	Any.
	<i>La formación del profesorado de música</i>	BCN	Graó. Eufonia núm.: 15	1999
Contingut	<ul style="list-style-type: none"> • Formación del profesorado de música. José Ramón Orcasitas • La anticipación musical: una capacidad artística a desarrollar. Carles Riera • La formación musical del maestro especialista en educación infantil. Julia Bernal • El rol del maestro especialista em educación musical (infantil y primària). Enriqueta Barniol • La formación del profesorado de música en secundària. M. Ángeles Galán 			

	<ul style="list-style-type: none"> • La formación permanente del profesorado de música. Consuelo López • Analizar, componer y tocar. Músicas del mundo en la educación del músico profesional. M^a del Carmen Aguilar • La formación del maestro especialista en educación musical: análisis crítico del plan de estudios vigente. Ana Isabel Lorenzo • Actividades en la clase de música: composición, ejecución y apreciación. Teresa Novo
--	--

Articles

Títol article	Autor	Títol llibre	Editorial /pàgina	Any
Les noves tecnologies en l'aprenentatge musical	Cristina Fuertes Royo	Experiències del Congrés de la renovació Pedagògica: música	Barcelona. GRAÓ. Guix núm: 221 Pàg. 39 a 44	1996
Contingut: Composició musical assistida per ordinador. Les noves tecnologies coma a eina de treball per al professorat i a l'aula de música. Esquema (molt bo): L'ordinador element motivador de l'aprenentatge musical / el professorat canvia la manera d'ensenyar / l'alumnat aprèn més en menys temps.				

Títol article	Autor	Títol llibre	Editorial /pàgina	Any
L'educació musical, la formació dels mestres i l'ensenyament obligatori. Panorama històric	M. José Fernández Biel	Te, 25 . Temps d'educació. Revista de la divisió de Ciències de l'Educació	Universitat de Barcelona Núm. 25 Pàg. 11 a 22	2001
Contingut: Panorama històric educació musical				

Títol article	Autor	Títol llibre	Editorial /pàgina	Any
Els ensenyaments artístics (musicals) en l'actual sistema educatiu	Rosa Maria Girbau Vila	Te, 25 . Temps d'educació. Revista de la divisió de Ciències de l'Educació	Universitat de Barcelona Núm. 25 Pàg. 23 a 30	2001
Contingut: L'ensenyament musical amb la LOGSE. Coordinació entre els ensenyaments generals i artístics				

Títol article	Autor	Títol llibre	Editorial /pàgina	Any
La investigació en els ensenyaments musicals. Algunes reflexions sobre temes de psicologia aplicada.	Ana Lucía Frega	Te, 25 . Temps d'educació. Revista de la divisió de Ciències de l'Educació	Universitat de Barcelona Núm. 25 Pàg. 31 a 41	2001
Contingut: Metodologies d'investigació sobre la formació musical				

Títol article	Autor	Títol llibre	Editorial /pàgina	Any
La recerca en l'educació musical a la Universitat de Barcelona	Maria Àngels Subirats	Te, 25 . Temps d'educació. Revista de la divisió de Ciències de l'Educació	Universitat de Barcelona Núm. 25 Pàg. 43 a 51	2001
Contingut: Línies de treball a la UB pel que fa a l'educació musical i a la recerca en xarxa .				

Títol article	Autor	Títol llibre	Editorial /pàgina	Any
La informàtica i l'ensenyament de la música	Fausto Roca Vidal	Te, 25 . Temps d'educació. Revista de la divisió de Ciències de l'Educació	Universitat de Barcelona Núm. 25 Pàg. 103 a 114	2001
Contingut: Aula d'informàtica , aula d'informàtica musical, aula de música amb ordinador. Tipus de programes. Aplicacions didàctiques.				

Títol article	Autor	Títol llibre	Editorial /pàgina	Any
El Modelo pedagógico CAIT "Como aprender con	José M. Martín Patino		Madrid . Fundación encuentro pp. 133-146	2003

Internet''	Jesús A. Beltrán Llera, Luz Pérez Sánchez			
Contingut: marco teòric general, rasgos de aprendizaje constructivo, dimensiones pedagógicas de Internet, aprender con Internet : contextualización, objetivos, profesor, alumno, instrmentos, desarrollo de actividades y procesos, evaluación.				

Títol article	Autor	Títol llibre	Editorial /pàgina	Any
Hipervincles	Jorge Coderch	Aloma. Revista de Psicología i Ciències de l'Educació	Barcelona . Facultat de Psicologia i Ciències de l'Educació Blanquerna. Núm. 07. Pàg. 67 a 81	2000

Títol article	Autor	Títol llibre	Editorial /pàgina	Any
Enseñanza presencial y virtual en la educación musical	Josep Gustems; Caterina Calderón	Eufonia	Barcelona Graó. Núm. 25	2002
La enseñanza virtual, la enseñanza presencial, conclusiones y referències bibliogràficas.				

Enllaços d'internet

Cibercultura	http://www.geocities.com/reciber_ntic/plabcomplex.htm
Com citar recursos electrònics	http://www.ub.es/biblio/citae.htm
Els set coneixements necessaris per a l'educació del futur	http://www.unescocat.org/setconeixements.pdf
Educació semipresencial	http://www.eulasalle.com/semipresencial/
El músico en internet	http://www.quomusic.com/v404/dweb_info.asp
LEEME. Lista electrònica europes de música en la educació. Revista electrònica	http://musica.rediris.es/leeme/index.html
L'ensenyament no presencial	http://www-pagines.fib.upc.es/~si/treballs-SI2003/h8583019/index.html
Entrevista. Miquel A. Prats ¿Qué justifica las TIC en la enseñanza?	http://www.educaweb.com/esp/servicios/monografico/ntaula/107721.asp
Educaweb. Portal especialitzat en educació i formació	http://www.educaweb.com/
Nud ist. Programa d'anàlisi de dades	http://www.qsrinternational.com/
DURSI. Departament d'universitats Recerca i Societat de la Informació.	http://www10.gencat.net/dursi/AppJava/home.jsp?ar ea=3
Psicologia, pedagogia. Educació, Història. Molt complet	http://html.rincondelvago.com/psicologia-y-pedagogia_jean-piaget.html
9 de cada 10 selectivitat 2004	http://www.aspepc.es/docs.php?doc=docs/arxius/pres

	s/20040705_89.html
Prova accés universitat història música	http://www10.gencat.net/dursi/ca/un/pau_logse_hmus.htm
Selectivitat música	http://www.aspepc.es/docs.php?doc=docs/arxiu/pres/s/20040706_8d.html http://intersindical.info/n.php?n=1191
Tecnologia educativa, persones, projectes	http://dewey.uab.es/pmarques/webfuent.htm
De la formació inicial dels mestres d'educació musical a la pràctica professional: anàlisi i avaluació . Vilar i Monmany, Mercè	http://www.tdx.cesca.es/TDX-0205102-113554/
Webs tecnologia educativa	http://www.xtec.es/~pmarques/tecno.htm
Música i lleis d'educació	http://www.aulodia.com/musica_loe.htm
Les noves tecnologies aplicades a l'educació	http://mural.uv.es/agarcuen/index.htm
Reals decrets de grau i postgrau pels quals es regulen els estudis universitaris oficials de Grau i de Postgrau.	al BOE núm. 21, de 25 de gener de 2005, http://www.boe.es o http://www.mec.es
Anteproyecto Ley Organica educacion. A la pàg. 65 i 66 hi ha formació del professorat.	http://www.mec.es/files/Anteproyecto_Ley_Organica_Educacion.pdf
Aprendre a aprendre	http://www.xtec.es/~cdorado/cdora2/index.htm
Espiral	http://www.ciberespinal.org/general.htm col·lectiu de professors, tècnics, investigadors, estudiants i entitats, interessat en la promoció i l'aplicació de les tecnologies de la informació i la comunicació a l'educació (TIC).
II Jornades 3-12 Coordinació d'escoles públiques de Catalunya	http://esc3-12.pangea.org/2jornades/docs_taulas.htm#Taula%203B.%20EDUCACIÓ%20ARTÍSTICA:%20MUSICAL
Llums i ombres en l'educació primària	http://esc3-12.pangea.org/Documents/TE23_PPerez.rtf
Debat sobre la música	http://esc3-12.pangea.org/2jornades/conclu_musica_def.rtf
TIC debat	http://esc3-12.pangea.org/2jornades/conclu_TIC.rtf
Fòrum social educació	http://www.forumeducacio.org/index.htm
Dursi. Departament d'Universitats, recerca i societat de la informació. Estadístiques, espai europeu..	http://www10.gencat.net/dursi/ca/de/politiques_indicadors.htm#si
El segle XX història tecnologia	http://www.xtec.es/aulanet/seglexx/navegador/index.htm
Model pedagògic Cait	http://www.educared.net/InnovacionPedagogica/html/modelocait_definicion.htm

	http://www.educared.net/InnovacionPedagogica/doc/Modelo%20pedagógico%20CAIT.pdf
Nous mitjans, nous usos, noves competències: reptes formatius en l'àmbit de la informació i la comunicació	http://www.uoc.edu/dt/cat/roig1204.pdf
BIVEM biblioteca virtual especialitzada en recursos para la Educació Musical en Infantil, Primària y Secundaria.	http://www.bivem.net/
Art, tecnologia i nous processos creatius. Dj's.	http://www.iecat.net/institucio/societats/ACSociologia/Publicacions/PDF/numero10_1999/ruz.pdf
Treballs de doctorat de tecnologia musical	http://www.iaa.upf.es/%7Eperfe/techdocs.html
Els set coneixements necessaris per a l'educació del futur	http://www.unescocat.org/setconeixements.pdf
Revista de comunicació audiovisual. Educació musical en el context de les arts digitals	http://www.iaa.upf.es/formats/formats2/ser_c.htm
L'ordinador, nova eina per a la música.	http://www.iaa.upf.es/~xserra/articles/RMC.html

5.3 GLOSSARI

- Axioma: implica que una idea que sembla renyida amb la visió postmoderna del món es generalment acceptada i digna de confiança. (Maykut i Morehouse, 1994: 15)
- Coneixement explícit: està o pot estar escrit en paraules, mapes o fórmules matemàtiques.
- Coneixement tàcit. El coneixement que tenim però no el podem expressar. (Maykut i Morehouse, 1994: 37). Es coneixement no formulat.
- Epistemologia: és una àrea de la filosofia relacionada amb la investigació que s'interessa pels orígens i la naturalesa del coneixement i per la construcció del coneixement: Quina relació hi ha entre el coneixedor i el que és conegut? Quin paper hi juguen els valors a la comprensió?.

- Holístic. Caràcter holístic: descriu els fenòmens de manera global en els seus contextos naturals, acceptant l'escenari complex en el que es troba i la totalitat, com a elements bàsics.
- Holografia es una reproducció en tres dimensions. Una reproducció hologràfica és una bona metàfora per entendre les formes de relació de la postura alterna (Maykut i Morehouse, 1994: 19).
- Inducció: raonament pel qual hom remunta de la part al tot , del particular al general, de l'efecte a la causa, dels fets a la llei que suposa; el resultat d'aquest raonament. (Fabra: 1002)
- Indwelling: viure dins i entre.
- Morfogènesis: la manera com un organisme viu es desenvolupa des de una cèl·lula única fins a un complex ser multicel·lular. (Maykut i Morehouse, 1994: 20). La posició fenomenològica es denomina morfogènesis, la tradicional = model mecànic (pots afegir o treure peces i no afecta al conjunt).
- Ontologia: és una àrea de la filosofia relacionada amb la investigació que es fa preguntes sobre la naturalesa de la realitat: Quina és la naturalesa del món?, Què és real?, Què es pot considerar com una evidència?.
- Paradigma: defineix una sèrie de supòsit de la naturalesa de la realitat.
- Perspectiva èmica: des de la perspectiva dels actors (participants)
- Postulat: un supòsit expressat de forma positiva. Un conjunt de postulats formen un paradigma. (Maykut i Morehouse, 1994: 7). Son supòsits individuals que s'estipulen com a vertaders.
- Postura: és un estat o condició en la relació amb altres persones o situacions. Una forma de ser. (Maykut i Morehouse, 1994: 8).
- Semiòtica: ciència que engloba tots els llenguatges dels diferents signes i codis. (Eufonía 25, 30)
- Teleologia: és una àrea de la filosofia que s'interessa per les qüestions de finalitat. Perquè serveix la investigació?.